

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inerati do 80 petiti vrti a Din 2, do 100 vrti a Din 2.50, od 100 do 300 vrti a Din 3, večji inerati po št. vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaniževa ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101; SLOVENJ GRADEC, Slemenov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.261.

Nacionalna čast Finske ohranjena

Finska vlada je sprejela sklenitev miru, da reši finski narod večjih nesreč — Zadnje dnevno povelje maršala Mannerheima: Finska vojska stoji nasproti sovražniku neporažena

Helsinki, 14. marca. AA. (Reuter) Finska vlada je izdala proklamacijo finskega narodu. V proklamaciji se najprej izraža spoštovanje onim, ki so padli na bojišču. Nato pravi proklamacija: Vlada je sprejela sklep o ustavitvi sovražnosti in sklenitvi miru zato, ker se zaveda, da bo finski narod na ta način rešen večjih nesreč. S pomočjo naše odlične vojske in našega naroda ter s pomočjo žrtve naše mladine smo ohranili najdragocenejši, kar imamo, to je svoboda in naša nacionalna čast.

Helsinki, 14. marca. AA. (Reuter) Maršal Mannerheim je počastil večer padle finske borbe v zadnjem dnevnem povelju, ki je bilo snoči prečitano.

Navzlic junstvu in borbenosti vojske, pravi Mannerheim, je vlada smatrala za primerno skleniti mir. Naša vojska je bila majhna ter smo bili prisiljeni, pravi Mannerheim, graditi obrambne črte in zahlevati pomoč iz inozemstva. Isto tako smo potrebovali strelivo.

Po 16 tedenskih srditih borbah stoji finska vojska nasproti sovražniku nepremagana in to navzlic temu, da je število sovražnih čet stalno naraščalo. Finski vojski so morali prenašati ogromne telesne in duševne napore, ker niso imeli časa za odih.

Maršal Mannerheim se zahvaljuje nato Švedski, Norveški, Angliji in Franciji za pomoč v orožju, strelivu in letalih, brez katerih finske vojske sile gotovo ne bi moglo vzdržati tako dolgo. Toda pomoči v moštvi, na katero je Finska upala, ni nikoli bilo. Samo dva prostovoljska bataliona z nekoliko topništva in letalstva sta prispela pravčasno ter se borila s Finci.

Na koncu svojega povelja naglašuje maršal Mannerheim, da objuljena pomoč za padlih vojakov ni prispela, ker sta finski sosed, Švedska in Norveška, varovali svojo hišo in nista pustili, da bi šel kdo skozi njo.

in da je z novo mirovno pogodbo postalo Baltsko morje svet ruskemu morju. Prav tako piše »Messaggero« o obnovljenih pozicijah carske Rusije v Severnem in Baltskem morju. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« ostro obsodilo mirovno pogodbo, o kateri pravi, da pomeni žalitev evropske vesti.

Skandinavske države bodo morda kmalu občutile zle posledice te pogodbe za njih neodvisnost. »Telegrafo« glasilo zunanega ministra grofa Ciana, označuje sovjetski napad na Finsko kot najznačilnejši primer agresije v zgodovini modernega sveta.

Finci so si pridobili lavorike večne slave

Angleške sodbe o položaju Finske v novih mejah Stalinu se je mudilo skleniti mir

London, 14. marca. AA. (Reuter). Današnji angleški listi prinašajo obširne komentarje o sklenitvi miru med Finsko in sovjetsko Rusijo. Vsi listi naglašajo globoke simpatije in občudovanje angleškega naroda do Fincev. Važno dejstvo je, pravijo listi, da je ostalo jedro finske vojske ohranjeno. Dasi je finska vlada še vedno ostala na oblasti, vendar ves finski narod obžaluje, da je prišlo do tega dogodka. Razen tega obžaluje narod, da ni prispela močnejša pomoč od demokratičnih držav, posebno iz Skandinavije.

»Times« pravijo, da ostaja sedaj samo še upanje, da bo Finska neovirano lahko nadaljevala delo za demokracijo, ki je glavno obsežje finskega narodnega življenja. Finci so si pridobili lavorike večne slave. Čas bo pokazal, ali grožnja sprememba meje neodvisnosti Finske. Isto tako ostane Finska še naprej predstraž krščanske civilizacije in svobode, kar je največje zahtevo Evrope in posebno za zapadne evropske države. Finska je pokazala Stalinu, da se zna tudi sama braniti. Sovjetski Rusiji se je mudilo skleniti mir, kar dokazuje, da Stalin ni bil prepričan, da bo mogel premagati to malo državo.

Glede stališča Švedske in Norveške, ki nista hoteli dati dovoljenja za prehod čet zapadnih vojakov, ki naj bi prišli Finci na pomoč, pišejo Times: Anglija popolnoma razume težave, ki sta sili Švedsko in Norveško sprejeti ta sklep. To stališče jim je vsilil zemljepisni položaj, ker bi se v nasprotnem primeru očitno vmešale tudi druge sile, proti katerim se Švedska in Norveška ne bi mogli boriti. Sklep Anglije in Francije pti Finci z moštvom na pomoč je napravil velik moralen vtis na Finskem in v vseh nevtralnih državah. Sklenitev miru v Moskvi je pokazala, pravi na koncu list, da je sovjetska Rusija slaba.

»Daily Herald« se sprašuje ali gre za novo Monakovo in ali se bo sedaj ponovila zgodovina drugih malih držav. List prinaša analizo mirovne pogodbe in pravi, da si je sovjetska Rusija z novimi mejami okrepila svoj notranji prestiž ter pridobila gotove gospodarske prednosti. Izguba Viborga bo Finsko zelo težko zadela. Upoštevati je treba dejstvo, da so na Karelijski ozini važna industrijska podjetja in da je to ozemlje relativno gosto naseljeno. Kar se tiče ostalih delov nove meje, Finska ne bo

težje prizadeta v gospodarskem življenju. Važnejše so nove meje z vojaškega stališča. Mannerheimova črta je za Finsko izjubiljena in obstoja samo možnost, da se zgradi nov obrambni sistem. Toda nova obrambna črta se ne bi mogla več naslanjati na naravno obrambo, ki jo predstavljajo velika jezera. Zdi se torej možno, da bo v bodočnosti Finska demilitarizirana. Kar se tiče nove meje na severu, nima sprememba nobenega posebnega pomena. Večje pomena pa je gradnja novih železnic, železniških zvez z Murmanskom. Izguba Hangaja isto tako ne prizadene neposredno Finsko, toda strateški položaj Sovjetov na Baltiku se je s tem zelo ojačal.

London, 14. marca. s. (Havas). V angleških diplomatskih krogih priznavajo, da pomeni usoda Finske, ki je postala žrtev cinčne in brutalne sode, hudo uduce za male države, ki se v tem primeru niso izkazale s svojo solidarnostjo.

Kljub temu angleški krogi ne pričakujejo prevelikih posledic po sklenitvi sovjetske finskega miru. Gotovo je sicer, da bo sedaj lahko nudila sovjetska Rusija Nemčiji več gospodarske in industrijske pomoči, na drugi strani pa je res, da je finska kampanja sovjetsko Rusijo toliko stala, da bo trajalo nekaj časa, preden bo utegnila popraviti svoje izgube in motnje v gospodarskem in industrijskem sistemu, ki so se pojavile vsaj ponekod.

Angleški krogi tudi naglašajo, da Nemčija in Sovjetska Rusija sploh nista podpisali pakta o medsebojni pomoči, temveč samo pakto o nenapadanju. Tako je mogoče, da se bo sovjetska Rusija izognila prevzemu večjih obveznosti in da tudi ne bo želela preveč razširiti svojih dobav Nemčiji vsaj ne na vojni material. Nemčija itak nima na razpolago tujih plačilnih sredstev, da bi dobave plačala v denarju.

Letonski komentariji

Riga, 14. marca. AA. (DNE). Letonski listi komentirajo sklenitev miru med Finsko in sovjetsko Rusijo in pravijo, da bodo vsi miroljubni narodi na obalah Vzhodnega morja podprli ta dogodek. Pogajanja v Moskvi niso imela značaj diktata temveč so postopali s Finsko v Moskvi kot z junaskim nasprotnikom. O priliki sklenitve tega miru ni bila niti najmanj kršena pravica samoodločbe finskega naroda.

Danes se vrne Welles v Pariz

Njegovo poslanstvo v Evropi končano — Zavezniki sodijo, da ne bo mogel priporočiti Rooseveltu mirovnega posredovanja

London, 14. marca. s. (Reuter). Sumner Welles je sedaj uradno zaključil svoje razgovore v Evropi in se danes z letalom vrne iz Londona v Pariz, od tam pa v Rim. Snoči je imel Welles v ministrskem predstojstvu zadnji razgovor z ministrskim predsednikom Chamberlainom in zunanji ministrom Halifaxom. Chamberlain je nato pridržal Wellesa na večerji.

Pariz, 14. marca. s. (Havas). O priliki zaključka potovanja ameriškega državnega podtajnika Wellesa po evropskih prestolnicah, izražajo francoski politični krogi upanje, da Welles na podlagi svojih informacij ne bo podvel poskusa posredovanja

med vojujočimi se strankami. Ob Wellesovem obisku v Rimu so se sicer opazili gotovi znaki, da se tako posredovanje pripravlja, kar pa je slišal in videl Welles v Parizu in pozneje v Londonu, ni moglo ostati brez vpliva nanj. Konec sovjetske finske vojne na položaju ni ničesar spremenil.

Anglija in Francija smatrat, da bi bilo posredovanje in sedanjem položaju prezdno ter zaupata v sposobnost predsednika Roosevelta in njegovega odposlanca Wellesa, da ne bosta storila nobenega koraka v tej smeri, četudi bi bil v Rimu ali Berlinu stavljen tak predlog.

Angleški vojni proračun

London, 14. marca. s. (Reuter). V debati o 700 milijonskem vojnem proračunu, ki ga je predložil večerj finančni minister, je govoril v imenu neodvisne delavske stranke poslanec Mac Gown, ki je dejal, naj bi vlada raje skrbela za čimprejšnjo sklenitev premirja in za svetovno konferenco, namesto da zahteva denar za nadaljevanje vojne.

V imenu delavske opozicije je poslanec Aleksander ostro pobijal izvajanje govornika in dejal, da v sedanjem trenutku časna mirovna pogajanja niso mogoča. Anglija ni se v nobenem primeru zala

v položaju, v kakršnem je Finska, če bi sedaj pristala na mirovna pogajanja. Vojni proračun je bil nato sprejet s 192 proti 2 glasovoma.

Brezposelnost v Ameriki

Washington, 14. marca. AA. (DNE). Včeraj je bila objavljena uradna statistika o stanju brezposelnosti. Po podatkih delavskih organizacij je znašalo število brezposelnih konec januarja 10 milijonov 380.000 nasproti 9 milijonom konec decembra.

Smrt filmske igralki

Berlin, 14. marca. AA. Znana filmska igralka Lajana, je umrla večerj na pljučnici. Stara je bila 30 let.

Iz notranje politike

SLOVAKI V JUGOSLAVIJI
MASARYKOVU SPOMINU
Glasilo jugoslovoslovskih Slovkov »Narodna jednota«, ki izhaja v Backem Petrovcu, je napisalo o priliki rojstne obletnice predsednika Masaryka:

»Narod slovaški in češki v stari domovini, ki je v težkem preizkustvu, kakor tudi v inozemstvu so s hvaležnostjo in ljubeznijo v srcu spominja T. G. Masaryka. Sedmi marec je bil prej veliki praznik radosti.«

ZAGREBSKI SLOVENCİ IN VOJNOTE V HRVATSKI SABOR

Na slovenske očitke, ki so jih ponatisnili tudi beograjski listi, odgovarja zagrebški tisk, da je o priliki ljudskega štetja 1.1931 okoli 15.000 prebivalcev Zagreba izjavilo, da je njih materinski jezik slovenski. To jim ne jemlje pravice glasovanja za hrvaški sabor, ako so pristojni v banovini Hrvatski, kjer imajo pravico glasovanja ne samo Slovenci in Srbi, temveč tudi Nemci in Madžari ter pripadniki drugih narodnosti, ako imajo domovinsko pravico na Hrvatskem. Kdor ni pristojen v kaki občini banovine Hrvatske, nima volilne pravice, četudi je po narodnosti Hrvat.

DEMOKRATI OSTANEJO IZVEN VLADE

Glede na razne vesti, da je del demokratov za sodelovanje v sedanji vladi, so obiskali beograjski novinarji voditelje demokratske stranke, ki so izjavili, da ul v sedanjem političnem položaju nikakega momenta, zaradi katerega bi demokrate revidirali svoje stališče. Demantirali so tudi vesti o možnosti, da bi Grol kot strankin šef pristal na sodelovanje z JRR.

O NOVI LISTU V BEOGRADU

V Beogradu je izšla prva številka novega »Srbijanskega glasnika«, ki ga izdajata Branimir Petrović in Vojin Ilić. List ima v programu vzpostavitev demokratskega življenja in federativno preureditev države v smislu sporazuma s Hrvati, katerega hoče popularizirati med širokimi srbskimi sloji. Komaj pa je številka izšla, je bila zaplenjena.

O tem poročajo »Hrvatski dnevnik« iz Beograda: O priliki zaplenbe »Srbijanskega glasnika«, edinega organa v Srbiji, ki se zavzema za popolno demokracijo, federacijo in socialno pravico, sta njegova izdajatelja — avtorja znane knjige »Politika sporazuma i izgledi na bolju budućnost« — izjavila, da sta ustanovila list zato, da bi bila v imenu srbskih narodnih slojev tolnača njih stvarnega razpoloženja v vseh vprašanjih narodne in državne politike, posebno pa v vprašanju razpoloženja srbskih narodnih slojev nasproti politiki narodnega sporazuma, kakor jo vodi Seljaško demokratska koalicija. V tem pravcu želita, da bi se v interesu širokih narodnih slojev izvršilo med političnimi skupinami in posilci v Srbiji in po vsej državi razčiščenje nazorov in da bi se slednjič vedelo, kdo in kakšen je zastopnik narodnih slojev Srbije in kdo je za resnično in iskreno sodelovanje s SDK.

SRBSKI GLAS O DUHAMELOVIH IZJAVAH V ZAGREBU

Beograjske »Srpske narodne novine« pišejo o Duhamelovih izjavah v Zagrebu, češ da je hrvaški narod po svojem značaju podooben francoskemu zaradi mnogih skupnosti, da je Hrvatska katoliška država kakor Francija in da mora biti med obema samo zakon iz ljubezni. List pravi:

»To izjavo bomo analizirali v prihodnji številki, za sedaj pa želimo, da se nam pove, čigave so ideje v tej izjavi in v čigavem imenu je govoril Duhamel? Odprto je rekel: Mi v Franciji smo z največjim zanimanjem sledili... in potem: Imel sem priliko, da mu (dr. Macqu) izrazim, s kakšno skrbjo smo pričakovali rešitve vašega (hrvaškega) položaja v Jugoslaviji in s kakšnim veseljem (!) smo ga dočakali...«

Kdo so torej ti »mi v Franciji«? Kdo so ti, ki so s skrbjo pričakovali rešitve hrvaškega položaja in ki so se potem veselili? Ali je to ves francoski narod ali samo vladni krogi? Ali je nekdo tretji? Nekdo, ki se je veselil še potem, ko je vse Jugoslavija plakala?«

BEOGRAJSKI SOCIALISTI PROTI KOMUNISTAM

Glavni odbor socialistične stranke v Beogradu, čigar predsednik je dr. Živko Topalović, je izdal komunikue, v katerem ostro obsodijo komunistično akcijo in pravi, da je med socialisti in komunisti nemogoče vsako sodelovanje. Sporočilo ugotavlja, da so komunisti začeli podtalno akcijo proti socialističnemu glasilu »Radničke novine«, ker kritizira sovjetsko Rusijo zaradi njene napada na Finsko. Konec komunikue se glasi:

Ne vemo, kakšen bo nadaljnji razvoj zgodovine, vemo pa, da je naša dolžnost ostati na strani delovnega ljudstva naše države in zavrniti vsako slepo službo tujim vladam, posebno pa službo diktaturi Rusije. Upamo, da se bo ruski narod sam osvobodil nasilnega in pustolovskega režima ter vrnil veliko Rusijo svobodnemu narodu.

BESEDA O BRADAH

Med brate Hrvatskega zmagaja je stopil znani Matasij in prevzel nadevek: zmagaj viški...

Matasij nosi brado kakor Tegethoff. Tegethoff je zmagal v bitki pri Visu, torej je Matasij po Tegethoffovi bradi — zmagaj viški.

Nekdo so bile brade čudotvorne v Srbiji, zdaj pa postajajo važne tudi na Hrvatskem... (»Narodni glas«)

Priprave za sklenitev defenzivne vojaške pogodbe med severnimi državami

Finska se je neodvisno od tujih vplivov odločila za sklenitev miru

Helsinki, 14. marca. s. (Reuter) Zunanji minister Tanner je sinoči sprejel novinarje in jim podal izjavo o položaju po sklenitvi sovjetsko finske mirovne pogodbe. Že prihodnje dni se bodo začeli med Finsko, Švedsko in Norveško razgovori za sklenitev defenzivne vojaške pogodbe.

Tanner je ponovil, da je poslala Skandinavijo v vojni Finski mnogo denarne in druge pomoči, da pa je ponovno odklonila vojaško pomoč. Zunanji minister je dalje zanimal, da bi bili kdakoli zapadni vojski izvajali na Finsko kakršnikoli pritisk. Finska je v popolni svobodi prevzela nase breme vojne in enako svobodno sprejela končno odločitev za sklenitev miru. Tanner je zanimal, da bi bila nemška vlada imela kakršnokoli vlogo v mirovnem posredovanju.

Glede mirovne pogodbe je izjavil, da ne dočeka nobenega povračila vojne škode, pa tudi ne izročitve zaplenjenega vojnega materiala.

Oso, 14. marca. s. (Reuter) Predsednik norveškega parlamenta Hambro je govoril sinoči po radiu ob priliki podpisa sovjetsko finske mirovne pogodbe. Izrazil je upanje, da bodo odslej nordijske države tesneje sodelovale. Ves norveški narod obžaluje hude pogoje, ki jih je morala Finska v mirovni pogodbi sprejeti, enako pa obžaluje tudi, da Norveška ni mogla nuditi Finci dovolj pomoči.

Helsinki, 14. marca. s. (Reuter) V najkrajšem času pričakujejo v zvezi z novim položajem sprememb v finski vladi. Informacije, da bo imenovana vojaška vlada, na zaenkrat ne potrjujejo.

Finska delegacija za mirovna pogajanja s sovjetsko Rusijo je sinoči z letalom dospela iz Moskve v Stockholm. Delegacija je odpotovala preko Rige v Stockholm z istim letalom, s katerim je prispela v Mosko.

Kaj pravijo v Moskvi

Moskva, 14. marca. e. »Pravda« objavlja uvodni članek pod naslovom »Mirovna pogodba s Finsko«, v katerem pravi, da so prenehale vojne akcije in da so že dosežene vse naloge, ki jih je postavila sovjetska vlada. Varnost sovjetskih severozapadnih mej, zlasti najvažnejšega centra Leningrada, je popolna.

List navaja mirovno pogodbo in finske teritorialne odstopitve ter pravi, da vsi ti pogoji popolnoma odgovarjajo izjavi, ki jo je dal predsednik vlade Molotov, v svojem

govoru po radiu 29. novembra 1939, ko je rekel: Edini cilj naših ukrepov je zavarovanje varnosti severovzhodnih mej, zlasti Leningrada z njegovim prebivalstvom. Dalje piše »Pravda«, da je postavila sedanja vojna v Evropi sovjetsko vlado pred neizogibno nalogo zavarovanja svojih mej. Sovjetska vlada vodi svoje samostojno politiko in ne želi biti zapletena v vojno drugih držav.

Paasikivi ostal v Moskvi

Stockholm, 14. marca. AA. (Stefani). Paasikivi, eden izmed delegatov finskega odposlaništva, je ostal v Moskvi, da bi vzdrževal zvezo s sovjetsko vlado posebno glede izvršitve odredb mirovne pogodbe.

Izgube v sovjetsko finski vojni

Kodanj, 14. marca. a. Inozemski vojaški strokovnjaki cenijo, da je imela sovjetska Rusija v vojni s Finsko nad pol milijona človeških žrtve, med njimi 250.000 mrtvih. Finska pa okoli 60.000, med njimi 30.000 mrtvih.

Zadnje vojno poročilo s finskega bojišča

Moskva, 14. marca. AA. (DNE) Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega okrožja se glasi:

V teku 13. marca so sovjetske čete ob sedmih jutraj z naskokom, ki je trajal 2 uri, zavzele mesto Viborg. Na ostalih odsekih bojišča se do opoldne ni dogodil ničesar važnega. Opoldne so bile ustavljene vse vojne operacije na vseh odsekih bojišča v smislu mirovne pogodbe.

Kuusinen justificiran?

Kodanj, 14. marca. e. Agencija Reuter javlja: List »Extrablade« poroča sredi, da je bil po vseh iz Helsinkov predsednik sovjetske vlade na Finskem Kuusinen, ki so ga sovjetske oblasti takoj ob izbruhu vojne v Terijokih imenovale za predsednika finske vlade, obsojen na smrt in da je bila obsodba že izvršena. Obtožen je bil, da je dal lažne informacije o razmerah na Finskem in o finskem narodu sploh. List dodaja, da je njegovo obsodbo zahteval Stalin osebno, ker je bil razkačen zaradi lažnivih Kuusinenovih poročil in ker ga je zvalil na podlagi teh poročil v pustolovščino na Finskem.

Mali narodi smejo spati samo z enim očesom

Italijanska javnost na strani junaške Finske, ki se je borila za svojo nacionalno čast

Rim, 14. marca. a. Po sinočni oddaji poročil v rimskem radiu je govoril poseben predstavnik fašistične organizacije o sovjetsko finski mirovni pogodbi, ki jo je morala Finska, prepuščena sama sebi, sprejeti, ako je hotela v zadnjem trenutku rešiti svojo nacionalno čast. Čeprav je morala pri tem utrpeti veliko izubo svojega dosežanega državnega ozemlja.

Junaška finska vojska, kateri je pomagala tudi Italija, kljub tej vsiljeni mirovni pogodbi ni bila poražena, pač pa je Moskva pokazala vso svojo slabost v dva in pol meseca dolgi vojni, ko je 170 milijonov prebivalcev sovjetske Rusije stalo v bojnih vrstah proti trem in pol milijona Fin-

ci. Ko so sovjeti napadli Finsko, so se Finci ravnali po Mussolinijevem geslu: o mejah se ne razpravlja, meje se morajo braniti. In Finci so jih hrabro branili. Kljub teritorialnim izgubam, ki jih zaradi sovjetske premoči niso mogli preprečiti, so si izvojevali pravico do svobodnega nacionalnega življenja. Mali narodi morajo vedno imeti zaupanje v svojo lastno moč ter smejo spati samo z enim očesom in z orožjem v roki.

Rim, 14. marca. a. Italijansko časopisje piše o priliki moskovske pogodbe z velikimi simpatijami o finskem narodu, kateremu želi v bodočnosti miren razvoj in novo vsajanje. »Giornale d'Italia« pravi, da je Moskva napravila močan sunk v Evropo

Roosevelt za pravice malih narodov

Predsednik Zedinjenih držav o sovjetsko-finskem miru — Prepoved izvoza vojnega materiala v sovjetsko Rusijo ostane še nadalje v veljavi

Washington, 14. marca. s. (Reuter) Predsednik Roosevelt je podal sinoči izjavo o sklenitvi miru med sovjetsko Rusijo in Finsko.

Roosevelt je izjavil, da konec sovjetsko-finske vojne ni pripomogel k razjasnitvi prave malih narodov do obrambe svoje integritete proti vasilom. Vlada sila uničiti pravice človeštva do samovlade narodov. Zaradi napada, ki je bil izvršen z veliko premočjo, je bila Finska prisiljena, da je odstopila del svojega ozemlja in oslabilila svoj položaj za bodočo obrambo neodvisnosti. Finski narod se je boril v vojni z brezprimernim junaštvom in je s tem dobil moralno pravico za večni mir in neodvisnost na svojem ozemlju, ki za je tako hrabro branil.

Washington, 14. marca. s. (Havas) Diplomatski urednik agencije »Associated Press« tolači izjavo predsednika Roosevelta o sklenitvi finsko-sovjetskega miru v tem smislu, da je želel predsednik Roosevelt informirati svet, da mora pustiti sovjetska Rusija odslej Finsko živeti v miru v mejah njenega zmanjšane ozemlja in da ne sme poskušati še nadalje povečati svojih osvojitvev, ko je finska obramba oslabiljena.

V ameriških diplomatskih krogih izjavljajo, da bo moralna prepoved izvoza vojnega materiala v sovjetsko Rusijo, ki jo je objavil predsednik Roosevelt kmalu po izbruhu vojne, ostala še v veljavi vsaj do tle, dokler ne bo sovjetska Rusija bolj jasno označila svojega stališča do malih narodov. Javljajo tudi, da bo 20 milijonsko posodilo, ki so ga dovolile Zedinjene države Finski, stavljeno Finski kljub za-

ključku vojne na razpolago, da denar lahko porabi za svoje obnovo.

Washington, 14. marca. AA. (Havas) Finsko-sovjetski sporazum se zivahno komentira v krogih ameriških parlamentarcev. Senator Nye je izjavil, da to predvsem zanima Evropo, Finci pa da niso s tem mirom ničesar pridobili. Senator Meloni je dejal, da je nenavadno zadovoljen, da je bil sklenjen mir med Finsko in sovjetsko Rusijo. Senator Laffett je dejal, da Amerika nima pravice kritizirati sklep Finske, da je treba pa obžalovati, da je finski narod moral pretrpeti tako velike žrtve. Po njegovem mnenju je Finska modro postopala, ko je sklenila mir z mnogo močnejšim sosedom.

Washington, 14. marca. s. (Havas) Finski poslanik Prokopi je včeraj popoldne obiskal zunanega ministra Hulla. Kakor poročajo, je ob tej priliki Hull prečital finskiemu poslaniku uradno izjavo ameriške vlade o stališču do sklenitve miru med sovjetsko Rusijo in Finsko. Ta izjava bo v kratkem objavljena. Finski poslanik je po razgovoru s Hullom odklonil vsako izjavo novinarjem.

Washington, 14. marca. a. Ameriški diplomatski krogi smatrajo nainovejši sunek sovjetske Rusije v Evropo kot poraz Nemčije. Sovjeti se bodo mogli sedaj pripraviti na nove pustolovščine. Koliko bo mogla sovjetska Rusija gospodarsko pomagati Nemčiji, ostane odprt vprašanje. Pa tudi v primeru, če bi mogli sovjeti dobavljati Nemčiji potrebne surovine in vojni material, bi nastale velike težave, ker Nemčija ne razpolaga s plačilnimi sredstvi.

Iz narodnega sobranja

Včeraj je bil glavni govornik bivši ministrski predsednik Cankov

Sofija, 14. marca. c. Na včerajšnji seji narodnega sobranja se je nadaljevala razprava o odgovoru na prestolni govor.

Prvi je govoril bivši ministrski predsednik Aleksander Cankov, ki je predvsem poudarjal, da je bil on tisti, ki je uvedel v bolgarsko parlamentarno življenje prestolno besedo. O ostavki vlade dr. Kjossevanova je izjavil, da je moral dr. Kjossevanov odstopiti, ker je bila njegova vlada blamirana v zadnjem narodnem sobranju. Izvedel je zadnje volitve v narodno sobranje v trenutku, ko je bila mednarodna situacija zelo resna. Sicer je res zmagal na teh volitvah, toda uvideti je moral takoj, da se ne more naslanjati na novo izvoljeno sobranje.

Nadalje je razpravljalo o mednarodnem položaju in se je izjavil proti sedanjim mirovnim pogodbam, češ da bo prišel po vojni nov upravni sistem Evrope, ki bo imel kakršnokoli obliko samo ne kapitalistične. Glode Jugoslavije je izjavil, da so odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo danes boljši kakor poprej. Med Bolgari in Srbi obstoji pristranost, obstoji tudi čut za bratstvo, toda treba je povedati, da je to politika naroda. (Vse prisluščniki so se glasno smejali.)

Sedanji zunanji minister Popov, ki prihaja iz Beograda, bo najbrž pojasnil do dejstva ob ugodni priliki. Cankov je nato govoril o kulturnih zvezah med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Vse italijanske meje utrjene

General Sodu o vojaški moči Italije in o njeni pripravljenosti za vsako eventualnost

Rim, 14. marca. AA. (Havas) Podtajniki vojnega ministrstva general Sodu je imel v parlamentu govor, v katerem je dejal, da so dogodki zahtevali temeljito reorganizacijo italijanske vojske. Tako številna moč kadrov kakor število specializiranih vojakov sta bila zvišana. Da bi jim bil na razpolago stalen mobilni kader, je bilo z ozirom na mednarodne razmere potrebno pod zastofo čez milijon mož. Italija ima danes pod zastofo še drug milijon mladih ljudi, ki so si najino opremljeni. Nato je govoril o potrebi ustanovitve dveh podtajništva pri generalnem štabu in predsedništvu vlade. Predložil je, da preide 132 bataljonov milice v sestav redne vojske, dalje je predložil načrt za obrambo države, vojne organizacije severne Afrike in otokov. Ta načrt je zahteval zvišanje učinkovitosti takozvanih čuvajev meje.

Zveze med Slovaško in nemškim narodom niso od včeraj

Ustanovitev slovaškega državnega sveta in druge zanimivosti iz Slovaške

Bratislava, 14. marca. AA. (DNB) Slovaški parlament je sprejel včeraj popoldne zakonski načrt o ustanovitvi državnega sveta. Državni svet bo fungiral kot kontrola parlamentarne in vladnega dela. Predsednik republike bo imenoval šest članov državnega sveta, slovaška narodna stranka 10, posamezne narodnostne skupine in korporacije pa po enega člana. Predsednik vlade in predsednik parlamenta bosta člana državnega sveta. Državni svet bo imel predvsem dolžnost sestavljati kandidatne liste za parlamentarne volitve. Sklepati o prenehanju poslanskega mandata, voditi preiskavo proti državnemu poglavarju ali članom vlade, dajati iniciativo za zakone in dajati uradna mnenja na zahtevo predsednika republike ali vlade. Mandat državnega sveta traja tri leta. Seje državnega

Sedanji evropski sponad je sorejela Italija z raznimi ukrepi, kakor so ojačanje meje na polotoku in Libiji itd. Vse to ima namen omogočiti, da stopi vojska v primerno potrebo takoj z vso svojo silo v akcijo.

Glode obrambe severnih meja je general Sodu dejal, da predstavljajo Alpe odlično obzidje. Sistem naših utrdb ni treba smatrati za nekaj umetnega, temveč je samo element, ki dopolnjuje naravni sistem obrambe. Mi smo še davno začeli graditi na vseh mejah utrdbe, ker smo prepričani, da je prva potreba vsakega naroda nedotakljivost njegovega ozemlja. Naša dolžnost je bila čim bolj okrepiti meje, da bi lažje prešli vsako eventualnost. Vojska bo v vsakem primeru poslušala zapovedi duceja. Parlament je ob tej priliki priredil navdušene ovacije vladi in vojski.

sveta niso javne, sklepi pa se sprejemajo z navadno večino glasov. Državni svet voli sam svojega predsednika. Imenovanje članov državnega sveta se bo izvršilo najpozneje 30 dni potem, ko stopi ta zakon v veljavo.

Zunanji minister Durčanský je imel govor proti gotovim tujim vladam, ki stalno govorijo o svobodi narodov, ki pa za to svobodo nimajo nobenega razumevanja v primerih, če je ta svoboda v nasprotju z njihovimi interesi. Če se dela razlika med velikimi in močnimi ter malimi in slabimi narodi, je to v nasprotju z načelom pravičnosti.

Vrhovni poveljnik Hlinkine garde in vodja propagande Sano Mach je v svojem govoru naglasil dejstvo, da zveze med Slovaško in nemškim narodom niso od včeraj in

Tolovaj Hace v rokah pravice

„No, zdaj je pa konec z menoj,“ je dejal, ko sta ga včeraj zgrabila dva stražnika v Kranju

Pozno ponoči se je po Kranju razširila senzacionalna vest o aretaciji tollovača Haceta. Po ulicah in se bolj po gostilnah so se zbirali ljudje in od ust do ust je šla novica: »Aretiran je največji razbojnik! Kranjski stražniki so ukrotili Haceta!« Sprva ljudje tega sploh niso marali verjeti, a še ponoči je bila novica potrjena. V prostorih policije v Kranju je tedaj res stal pred policijskimi organi tollovač Anton Haca, trčno povezan in uklenjen.

HACE V BATICEVEM STANOVANJU NA STARI CESTI

V neki hiši na Stari cesti ob Savi v Kranju stanuje stranka Batič, pri kateri se je pred kratkim skrival Hacetov pajdaš Strmole, ki so ga orožniki in policisti zasledovali tudi zaradi vploma na Primorskem. Batičevi menda niso sprva vedeli, koga skrivajo, a za njegovo skrivališče so kmalu zvedeli kranjski stražniki. Pred dnevi so Strmoleta aretirali in zvedeli tudi, da se večkrat zgleda pri njem neki svetloasi mladenič, s katerim imata dolge razgovore. Batičevi so povedali stražnikom, da fant navadno kaj hitro zopet izide, in da je tudi večkrat prenočil pri Strmoletu.

Stražniki so po opisu takoj spoznali, da gre za tollovača Haceta. Zato so naročili Batičevim po aretaciji Strmoleta, naj takoj obvesti stražnico, če bi se njegov pajdaš spet pojavil. Sumljivi mladenič se je sredi res spet pojavil pri Batičevih in vprašal po Strmoletu. Batičevi so ga spre-

jeli, niso pa mu povedali, da je Strmole aretirán, marveč so dejali, da se bo kmalu vrnil. Fant je ošel v Strmoletovo sobo, kjer je sedel na stol, medtem pa so Batičevi hitro poslali iz hiše nekega otroka na stražnico javit, da je sumljivi mladenič zopet prišel.

BORBA STRAZNIKOV Z RAZBOJNIKOM

Novica, ki jo je prinesel na stražnico otrok, je povzročila tam seveda veliko živahnost. Po kratkem posvetovanju sta bila določena 32letni stražnik France Megle in 30letni stražnik Gojmir Kremžar, da gresta v hišo brlog. Ko sta se previdno približala hiši, sta ne da bi potegnila samokrese, hitro skočila v sobo, kjer je bil razbojnik. In že sta planila nanj. Prvi stražnik je pograbil tollovača za vrat in mu zasul glavo, drugi je pa planil nanj od zadaj in mu skušal spodnesti noge. Razbojnik je bil silno presenečen, vendar se je mahoma zavedel nevarnosti. Zbral je vse svoje moči in se skušal otresti stražnikov, ki pa nista popustila. Naenkrat pa je razbojnik zarjul, kajti posrečilo se mu je iztrgati stražniku roko, s katero je bliskoma segel v žep. Iz žepa je potegnil samokres in ustrelil. K sreči se je enemu izmed stražnikov posrečilo zgrabiti ga za roko in mu jo potisniti k lastnemu životu. Haca pa je vseeno streljal in toliko ukrotil prste, da je krogla udarila prvemu stražniku v nogo nad kolonom, z drugo kroglo pa je pogodil njegovega tovariša v nogo pod kolonom.

Razbojnik je najbrž računal, da bosta

stražnika popustila, pa se je zmotil. Stražnika sta še odločneje navalila nanj in ga slednjič res podrla. Na strele so prihiteli v stanovanje bližnji sosedje, ki so prisokročili vrtna stražnika na pomoč. Razbojnik je bil silno upelhan, saj je trajala borba že kakih dvajset minut. Končno se je posrečilo Haceta pritiskati ob tla, nato pa so ljudje prinesli vrvi, s katerimi so ga krepko zvezali. Zvezanega in uklenjenega so potem postavili na noge.

NO, ZDAJ JE PA KONEC...

Hace je komaj stal na nogah in je nekaj časa globoko dihal. Šele potem je odprl oči in se z divjim pogledom ozri okrog, rekoč: »No, zdaj je pa konec z menoj!« Potem je delno molčal in šele na poziv stražnikov, naj jima sledi, je nekaj zamrmral. Zunaj se je zbrala kljub pozni uri večja množica ljudi, ki so spremljali esko to Staro cesto v mesto na policijo, kjer so razbojnika posadili na klop in ga takoj pričeli zasliševati. Pri Hacetu so našli razne dokumente, glaseče se na tuja imena in tri samokrese. Zapisnik s tolovažen je bil sestavljen približno opolnoči, nato pa se čisto izmučenega razbojnika posadili v zaprt avto, last kranjske gasilske čete, in ga pod močnim sprejemstvom uklenjenega prepeljali v Ljubljano, kjer so ga nato preložili policiji, nato pa ga s še močnejšo stražo prepeljali v posebno celico v bivšo šentpetrsko vojašnico. S Hotom sta se odpeljala v Ljubljano tudi oba ranjena stražnika Megle in Kremžar, ki se zdravita v bolnici.

Začetek stavbne sezone

Ljubljana, 14. marca

Prava stavbna sezona se še sicer ni začela in je težko reči, kdaj se sploh bo. Zdaj so še slabi izglezi na nova stavbna dela, ker se marsikdo še vedno boji splošne negotovosti. Posebno se pa ljudje boje negotovosti zaradi cene. Še vedno je zelo verjetno, da se bo stavbno gradivo bolj podražilo, skoraj povsem zanesljivo pa je, da se bo do stavbna dela podražila zaradi zvišanja mezd stavbnega delavstva.

Prav zaradi teh razlogov je pa tudi oživilo delo na stavbah, ki so jih spravili jeseni pod streho. Zdaj marj več ne ovira dela in precej časa je bilo zamujenega, saj je delo povsem počivalo skoraj 3 mesece. Ustavilo se je sredi decembra. Prejšnja leta so delo nadaljevali že februarja. Tudi letos bi začeli delati mnogo prej, če bi bilo vreme ugodno. Čim prej bodo dela končana, tem cenejša bodo, zato je razumljivo, da se marsikomu mudi. Delavske meze bodo zvišane najbrž že prihodnje tedne, kar bo znatno vplivalo na cene stavbnih del. Upravičeno se pa marsikdo tudi boji, da se bodo še podražile nekatere vrste gradiva, predvsem kovinsko gradivo. Zadnje čase je pa že izredno drag tudi les, kar bo posebno podražilo dela. Cement se najbrž ne bo mnogo podražil ali se pa sploh ne bo, ker je zelo skrčen izvoz in cementarne ne obratujejo več v polnem obsegu. Znatno pa delo podražuje dražje železo, posebno železobetone. Precej dražja so tudi kleparska dela zaradi podražene pločevine.

Zato je postalo na stavbah precej živahnost, da bi delo čim bolj pospešili; mnogi se kesajo, da se za delo niso odločili prej, ko je bilo gradivo še znatno cenejšo, da bi delo končali vsaj do jeseni.

Zdaj je še povsem nezanesljivo, kakšna bo letošnja stavbna sezona. Upamo sicer lahko, da delo ne bo povsem zastalo, ker se bo marsikdo odločil za zidanje iz bojazni še pred večjim razvrednotenjem denarja. Upoštevati je treba, da nepremičnine pridobivajo na vrednosti. Zato bodo najbrž tudi parcele še dražje. Vendar ves nadaljnji razvoj zavisí v največji meri od mednarodnih dogodkov.

Orkestralni koncert Glasbene akademije

Ljubljana, 14. marca

Na svoji prvi letošnji javni produkciji je v torek izvajal orkester naše Glasbene akademije, pomnožen z nekaterimi člani opernega orkestra zelo kvalitativni program: Mozartov »Klavirski koncert v c-molu, št. 24« s spremljevanjem orkestra, Bruchov »Violinski koncert v g-molu op. 26« s spremljevanjem orkestra in Beethovno »VIII. simfonijo« v F-duru za veliki orkester. Mozartov »Klavirski koncert« je poznamo in se odlikuje po tisti nežni, občuteni finosti doživljanja, ki tako zelo karakterizira Mozartovo glasbo. Bruchov »Violinski koncert« je močno razgiban, mesto pa vprav efektne, tehnično dokaj težak in posebno lep v »Adagiu«. Beethovno »VIII. simfonijo« pa je redko slišimo; je pa zelo zanimivo grajena, močno impulzivna na skladba, vsebujoča značilnosti ostalih skladateljev del.

Oba solistična koncerta sta izvajala pianistka Edita Logerjeva iz šole prof. Janka Ravnlaka ter violinist Kajetan Burger iz šole prof. Jana Šlajsa. Logerjeva je pokazala odlično tehniko; njen nastavek je siguran, ton lep oblikovan, linije dosledne in v pravilnem graditvenem stopenjanju izvedene. Tudi interpretacija je bila glasbeni zamisli povsem odgovarjajoča. Morda je bila pianistka za Mozarta nekoliko premočna, bližja beethovski tehniki. Gotovalo pa ga je prikazala v lepo dovršeni obliki in potrdila misli, ki sem jih zapisal že ob njenem lanskem nastopu na produkciji, Burger je prav tako violinist z odlično, sigurno tehniko, močnim smislom za oblikovanje tona in muzikalnih linij ter s točno, precizno intonacijo. V svoji igri je pokazal vsebinsko poglobljenost, čustveno naglasnost in presenetljivo samostojnost.

de izvirajo je iz časov, ko je solnografski slof Adalram začel širiti krščanstvo na Slovaškem.

Predsednik parlamenta dr. Sokol je v svojem govoru obredil gotove vesti, ki se širijo stalno v inozemstvu, češ da je slovaški parlament bil o priliki proglasitve samostojnosti Slovaške pod tujim vplivom in da sklep, ki je bil sprejet, ni bil soglasen.

stojnost. Priznati mu moramo, da se zelo ugodno razvija in da izkazuje že sedaj lepo zrelost. Za oba solista velja, da po svojih doseganih uspehih napovedujeta najugodnejšo bodočnost svojemu razvoju; oba sta — vsak z lastnega vidika — močna talenta in svoje sposobnosti v obeh omenjenih solah nad vse uspešno dvigata.

Orkester je vložil v svoje delo veliko truda in je z vidnim veseljem dobro nastudiran diskretno spremljal oba solista; del mesta je bil v Bruchovem koncertu nekoliko premočan. Beethovno »VIII. simfonijo« je izvedel tehnično in interpretacijski zelo dobro in vobče dokazal vse sposobnosti, da se bo ob nadaljnjem sistematičnem prizadevanju razvil v odličnega corpus, ki bo naš Glasbeni akademiji v čast. Dirigiral mu je Samo Hubad iz šole prof. dr. Danila Švare; s svojim sigurnim nastopom, jasnostjo svojih hotenj in smislom za vsebinsko interpretacijo je pokazal, da je za poklic, ki si ga je izbral, prav izrazito talentiran in da moremo od njega enako kot od Logerjeve ter Burgerja pričakovati najboljše bodočnosti. Tudi on kaže samostojnost — v vodenju orkestra — in uspešno šole, v kateri se nahaja.

Celotni koncert je bil na zelo lepi kvalitativni višini in je bil z vidika razvojnega stopnje, na kateri so njegovi izvajalci, vseskozi odlično pripravljeni ter izvedeni. Predstavil nam je tri mlade, mnogo obetajoče talente, dalje ambiciozne člane orkestra, ki rastejo v kvalitativne glasbenike in potrdili pravilnost smotrov, ki jih zasleduje ljubljanska Glasbena akademija. Solista, dirigenta in ostale izvajalce je občinstvo nagradilo z navdušenim priznanjem in spontano izrazilo, da z veseljem ter pozornostjo zasleduje razvoj našega glasbenega naraščanja, ki bo s tako smotrnim nadaljnjim delom temeljito prispevalo dvigvanju slovenske glasbene kulture. Razumljivo je, da gre vse priznanje profesorjem, pri katerih se solajo solisti in ostali izvajalci in ki so vodili pripravljanje koncerta, prav tako pa vodstvu zavoda, ki izkazuje vso pozornost tovrstnemu solanju. cd.—

8 filmskega platna

— Kino Matica: Ljubosumnost. Ameriški film, ki je dokaz, da si ameriška filmska produkcija prizadeva dvigniti kakovost svojih filmov ter da je njeno prizadevanje uspešno. Zgodba je enostavna: slavi zdravnik ne more živeti brez svoje žene in tudi ne brez svoje asistentke. Z zelo delikatno in odlično režijo so prikazani iz tega dejstva izvirajoči duševni konflikti pri vseh treh (zdravnik Warner Baxter, njegova žena Loretta Young, njegova asistentka Virginia Bruce). Ameriški filmski oblikujejo najsubtilnejša duševna doživljanja že z neko virtuoznostjo in popolnostjo kot frapantne, na čute učinkovite in senzacionalne zunanje dogodke. O tem priča predvsem ta odlični film.

»Prebujene strasti« v kinu Slogi

Ljubljana, 14. marca

Premiera tega velikega in znamenitega francoskega filma bo nedvomno vzbudila med kinopubliko veliko zanimanje, morda se večje kakor za je svoječasno film »Človek zver«. Je imena sodelujočih zvezdnikov franc. filma: Raimu, Viviane Romance, Pierre Blanchard, George Flamant, dokazujejo, da gre toplot za imenitno filmsko delo in zato ni prav nič čudnega, da je doživel ta film ogromen uspeh po vsem svetu in da so ga v Parizu istočasno predvajali v 40 kinematografih. Film nam odpira vse registre človeških strasti od ljubezni, ljubosumnosti, filma, prevare do kulminacije človeške pronalosti, do ogabnega zločina — umora. Dejanje se godi v zakotnem vele mestnem podzemlju, kjer se skrivajo in žive najrazličnejši elementi, kjer žive ljudje dvojno življenje — eno za sebe — drugo za javnost in okolico. Pod krinko skromnega, dobrodrušnega gostilničarja, ki ga igra slavi Raimu in ki nam ga film predstavi kot »gospoda Viktorja«, se skriva vodja nevarne anapeke družbe. Njegovi zločini se kopičijo iz dneva v dan in potegnejo s seboj v vrtnice greha celo take ljudi, ki so dejansko nedolžni, ki jih pa videz greha spravi v dolgoletno ječo. Motiv vsega dejanja pa je končno grešna strast, strast pohlepa po denarju, blagostanju in varljivi ljubezni, ki se v filmu in pri vseh sodelujočih izoblikuje v najrazličnejši nianseh.

Nemirna vest, ki se v zločinu oglašajo pod težo zločina, vedno glasneje in lažje. Se končno pomiri šele s popolnim priznanjem in kesanjem!

Krasen je film »Prebujene strasti«, napet in silno pretresljiv, s psihološke strani zelo zanimiv, podan z vso umetniško potenco in z vso naravno doslednostjo — Zato bo vsak gledalec imel vtis, ki mu bo ostal nepozaben. — 803.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 14. marca: Matilda

DEZURNE LEKARNE

Kino Matica: Ljubosumnost (ob 16. in 21.)

Kino Sloga: Prebujene strasti!

Kino Union: Karneval na ledu

Druga javna produkcija gojencev Srednje glasbene šole pri Glasbeni akademiji ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani

Angleško čustvo: predavanje lektorice

ge. Fanny S. Copeland »Orkestrski odtok«

ob 18. v beli dvorani hotela Union

Razstava Matije Jame v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Mostah »Detektiv Meglar« ob 20. v dvorani »Sokol« Moste-Selo (kinodvorana)

DANASNJE PRIREDITVE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkočev deč, Metni trg 4, Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Od pod sita

Huda je bila letošnja zima in pošteno nas je zeblo. Kako je moralo zebeti šele tiste, ki niso imeli dovolj kuiva, ali pa celo strehe nad glavo ne. Toda letos, ko je pritiskal strupen mraz s kratkimi presledki dva meseca in pol smo kaj malo mislili na siromake. Naša zimska pomoč je nekam spala. Res je bilo precej dobrotnikov, ki so se spomnili čez zimo mestnih revežev z darili v denarju in blagu, toda pogrešali smo enofno pomožno akcijo, ki bi zajela prav vse pomoči potrebne. Šele zdaj prihaja akcijski odbor za zimsko pomoč. Danes bodo imeli zopet sejo, ra kateri bo govorila o socialni akciji. Po njegovih sklepih bo pravilno in pravično razdeljen ves zbrani denar.

Nimamo niti najmanjšega namena očitati komurkoli, da ni storil svoje dolžnosti. Taki očitki bi bili krivični. Zdi se nam pa, da je zimska pomoč v našem mestu nekoliko zakasnila, ker se zima že poslavja od nas in ker so mestni reveži vsaj glede prezebanja najhujše že prestali. Zimska pomoč bi bilo treba organizirati tako, da bi se začelo podpiranje revežev takoj v začetku zime.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 14. marca: Strahopetec. Red Četrtek

Petek, 15. marca: ob 15. uri: Rdeče rože. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol

Sobota, 16. marca: Asmodej. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol

Drugi bodo imeli abonenti reda Četrtek za svoj abonma delo znamenitega francoskega dramatika Lenormanda »Strahopetec«, ki slika okoliščnosti, v katerih postane francoski slikar v svici žrtve vojne potom vohunov. Delo je izredno napeto in učinkovito. Naslovno vlogo bo igral g. Kralj.

Opozarjamo na jutrišnji popoldanski predstavo po globoko znizanih cenah od 14 din navzdol. Igrali bodo humorno in nadvse zabavno veseligojo »Rdeče rože«.

Igrali bodo: Mira Danilova, Jan. Sanein in Slavčeva. Režiser je dr. Kreft.

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 14. marca: Balet Hrestač, Bajazzo. Red A. Gostovanje baritonista A. Marušića

Petek, 15. marca: zaprti, (generalka)

Sobota, 16. marca: Adriana Lecouvreur. Premiera. Premierski abonma

»Adriana Lecouvreur« je odlično odsko delo, ki ga v italijanski literaturi stavlja ob bok vsem velikim italijanskim operam. V navi vzporeditvi bodo bili glavne partije: Vidaličeva, Franc, Kogejeva, Janko, Zupan in Banovec. Režija je Debečeva, dirigiral bo kapelnik Neffat. Premiera v soboto bo za Premierski abonma.

Iz Kranja

— Ljudska univerza priredi drveni ob 20. uri v gledališki dvorani Narodnega doma predavanje g. dr. Roberta Neubauerja: Vitamini in hormoni, življenjske snovi.

Predavanju sledi film: Vitamini in njihov vpliv. Vstopnina je 2 din.

M

ima novo telefonsko številko
26-18. 805

— — — — —

**Inserirajte
v
SLOV. NARODU**

— — — — —

OREHOVA JEJICA
sortiran cvetlični material
dico dobite, najceneje
MEDARNI
Ljubljana, Zidovska

CA
in me-
je v
6. 18/L

Vzdušje je težko, toda vztrajati moramo

Kaj bodo čitali pisatelji Bartol, Mrzel, Kranjc, Kiauta in Torkar na jutrišnjem literarnem večeru

Ljubljana, 14. marca. Lep kulturni dogodek obeta biti jutrišnji literarni večer v dvorani Delavske zbornice. Trije že znani in priznani pisatelji bodo čitali svoja novejša še neobjavljena dela, to so Vladimir Bartol, Ludvik Mrzel in Jože Kranjc, dva mlada mnogo obetajoča, pa se bosta predstavila ljubljanski kulturni javnosti, to sta Igor Torkar in Ladislav Kiauta.

Literarni večer te skupine pisateljev, ki so zastopniki naše mlade generacije, zasluzi vso pozornost ne samo zaradi tega, ker je literarni večer prvi v tej vrsti takih kulturnih prireditvev zelo skromni sezoni, temveč tudi zato, ker je večina del, ki jih bodo avtorji sami čitali, nastala v teh težkih, nenavadnih časih. Kdo ni razveden, kako so ojejkni usodni svetovni dogodki, ki smo jim priča, v dušah mladih obiskovalcev slovenske besede in iskalec novih vrednot v času hude duhovne krize?

Na vprašanje, s katerimi deli bodo stopili na literarnem večeru pred slovensko kulturno javnost in kaj smujejo, so Bartol, Mrzel, Kranjc, Torkar in Kiauta odgovorili takole:

Vladimir Bartol

— Na recitacijskem večeru v Delavski zbornici bom čital »Zgodbo o ciankali in bombah«. Ta zgodba je samo član v veri- gisti tiste serije novel, ki se je začela leta 1937, ko je bila moja prva novela objavljena v »Ljubljanskem Zvonu«. Napisana je bila l. 1931. Izšla pa je zaradi znane tesnobe naših razmer šele štiri leta pozneje. Njen junak Sarodonepal Belle pomeni s svojo izpovedjo nekakšen obračun s temi zadušljivimi razmerami.

V današnjih dneh, ko preživljamo z ostalim svetom težko krizo duha, utegne imeti prav ta obračun svoj poseben smisel.

Na čem zdaj delam? Zatekel sem se v Kamnik, kakor takrat, ko sem pisal roman »Alamut«, in zdaj smujem naprej na svojih načrtih. Kopica zgodovinskih knjig je pred menoj, ki so kar dober posrednik med velikimi dogodki današnjega dne in davno preteklostjo. Vse, kar se je zgodilo, je že preteklost, je že zgodovina. V jutrišnji dan pa gredo naša dnevna uganjanja. Vzdušje je težko, toda ne preostane nam drugega, kot da vztrajamo vsak pri svojem delu.

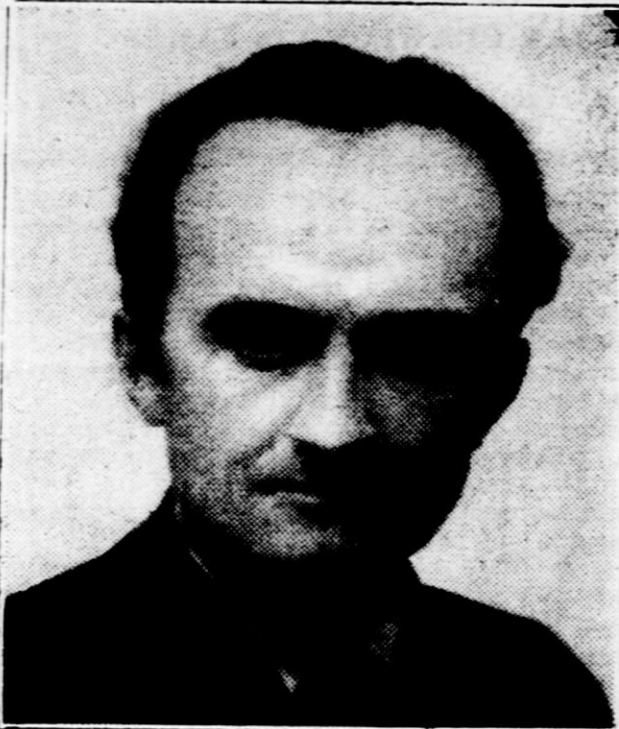
Jože Kranjc

— Moja komedija »Skedenj« bo izšla v knjižnici, dokončal sem tudi dve novi komediji »Kartoteko grehov« in »Revolucijo

v kletki. Pišem pa komedijo »Sreča s srečo«. Na jutrišnjem literarnem večeru bom čital črtico »Mati«, novelo »Nepomembna zgodba« ter »Pravljico o srajci sreče«, ki spada v serijo mojih pravljic dvajsetega stoletja. Te pravljice so bile napisane lansko leto.

Ludvik Mrzel

— Marsikdo bo najbrž maloverno z glavo pomajal, ko bo izvedel, da bom čital odlomek iz komedije. Svoj čas, zlasti po »Ludih ob cesti«, mi je kritika hudo zamerala melanholijo in pesimizem, a ko je nekaj let pozneje izšel »Bog v Trbovljah«, se marsikateri izmed teh kritikov ni mogel načuditi, od kod se je vzela pikra ironija, s katero sem se takrat dotaknil mnogih precej delikatnih problemov. Pa veselje z »Bogom v Trbovljah« so mi višje sile precej pokvarile, da dela nisem mogel dovršiti, kakor sem si ga bil zamislil. Zato sem se takoj po izidu knjige odločil, da tisto, kar sem zgrešil in zagrešil, čim prej popravim, in sem začel zbirati gradivo za novo knjigo, ki naj bi ji bilo naslov »Življenjski Gospoda Bog«. A delo, ki sem si ga naložil, je ogromno, in mi gre zelo počasi od rok.

Pri vsem tem pa človek tudi nima pravega veselja, zakaj naš književni trg obvladujejo povsem enosmerne, ozke tendence, in če človek ne pripada nobeni vplivni literarni škliki, je navezan na grenki kruh samozaložbe. V teh letih se mi je nabralo črtic in novel za dobrih zbirko, a kaj naj človek z njimi počne? Že zdavnaj sem se lotil komedije. Pobudo zanjo mi je dalo neko veliko osebno doživetje pred kakšnimi osmimi leti, a osnutek mi je obelzjal v predalu. Ko sem zadnjič gledal krst »Profesorja Klepca« Ferdia Kozaka, me je presenetila neverjetna sorodnost motiva. Moje razočaranje nad Kozakovim delom pa je bilo tolikšno, da sem šel domov, poiskal stare, zaprašene papirje iz arhiva in začel delo od kraja. Če mi bo usoda dovolj naklonjena — ali prav za

prav nenaklonjena — upam, da bo tudi moj »Jurij Potrata«, kakor je komediji naslov, kdaj zagledal beli dan.

Igor Torkar

— Bral bom satirične sonete »Umetnikom«, »Slovenska umetnost« in »Zadnja ura« ter prozo »Dva starca«.

Kar se pa vprašanja o snovanju tiče, sem mislenja, da bo kar prav, ako bom govoril šele po nekaj letih — dela.

Ladislav Kiauta

— Bral bom odlomek iz daljše novele »Sreča gospo Dinec« in odlomek iz novele »Drevo v viharju«.

Težko je pisati za javnost, dokler človek česa posebnega ne pokaže in razodene. Z načrti je druga reč, načrti so pomeni in jih nanašajo v vznesenih optimističnih trenutkih, kolikor hočeš. Koliko sem že zasnoval! Rad bi delal in izpolnil vrzeli ter dohitel zamude. Življenje tega časa pa ti pred nosom zaokrene pot. Prva je borba za kruh. Ne vem, ali naj bo to izgovor ali prav za prav dejstvo, ki je vredno premišljanja. Kljub temu človek poizkuša in se toleče do samega sebe z najboljšimi upi in nadami.

Položaj trgovcev v ljubljanski okolici

Danes dopoldne je imelo Združenje trgovcev za ljubljansko okolico občni zbor

Ljubljana, 14. marca. V dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici je bila danes dopoldne redna letna skupščina Združenja trgovcev za ljubljansko okolico. Zborovanje je otvoril ob 9. predsednik Jernej Logar iz St. Vite, ki je pred prehodom na dnevni red toplo pozdravil navzoče, zlasti pa podpredsednika Zveze trgovskih združenj g. A. Verbiča in g. dr. Pustiška, predsednika trgovskega oddelka Zbornice za TOI g. Albin Smerkolja, tajnika dr. Plešsa in častnega člana g. Jostipa Sporna z Ježice, zahvaljujoč se jim za njihovo pozornost in naklonjenost. Predsednik se je spominjal lanske proslave ob priliki 20letnice Združenja, ki so ji prisostvovali ugledni predstavniki oblasti in naših vodilnih gospodarskih korporacij. Iz njegovega govora posnemamo:

V pretekli poslovni dobi je prišla akcija Združenja do pravega izraza na mero-

dajnih mestih le takrat, ko se je obravnavala z vsemi gospodarskimi vprašanji pri Zbornici in Zvezi. Konferenca vseh združenj v državi, ki se je vršila v Ljubljani, je imela izreden pomen za gospodarske kroge pri obravnavanju novih davčnih predpisov. Enako važna je bila tudi seja centralnega predstavnštva vseh zvez trgovskih združenj v Beogradu. Ostala lokalna vprašanja organizacije rešujemo v lastnem delokrogu ter smo povsod našli popolno razumevanje pri oblastih.

Borba vojujočih se držav, ne samo v vojnem pogledu, marveč tudi v gospodarskem, je iz temelja spremenila 20letno, z velikim trdom zgrajeno svetovno gospodarsko politiko. Mi vidimo, da gredo v drugih državah milijarde za oborožitve, kar seveda ne more ostati pri nas brez posledice. Zato terjajo tudi nevrtnost Jugoslavije od vodilnih naših državnikov ukrepe in sredstva za obrambo naše dr-

žavne varnosti. Zato moramo tudi vse ukrepe, ki se v teh izrednih časih uveljavljajo, sprejemati kot nujne in izredne.

Poleg davčnega vprašanja je za nas še vedno aktualno vprašanje krošnjarstva z manufakturnim blagom, ki je v ljubljanski okolici še posebno razvito. Krošnjarje je vedno več in bo treba nepošteno krošnjarstvo odpraviti s posebnim zakonom. Omeniti je treba tudi vprašanje ureditve kreditnih minimalnih mezd. Da se ne zviša brezposelnih trgovskih pomočnikov, bo treba uredbo banske uprave o minimalnih mezdah spremeniti po predlogih gospodarskih organizacij. Drugo važno vprašanje je tudi uredba o pobijanju draginje, ki za podeželske trgovce ni potrebna, kajti zadovoljni smo, če blago sploh dobimo in zasluzimo toliko, da se preživljamo.

Po predsednikovem govoru je podal izčrpano poročilo tajnik g. Lojze Smuc. Okoliško prebivalstvo je sprito dobrih komunalizacijskih zvez močno navezano na mesto samo in imajo te ugodne zveze tudi svoj vpliv na podeželsko malo trgovino. Z razvojem in napredkom Ljubljane se je domače prebivalstvo precej oddaljilo od domačim trgovinam ter nakupuje več ali manj svoje potrebščine v mestu. Tako je naš mali trgovec postal le še nekak posredovalec pri prodaji glavnih življenjskih potrebščin, v prvi vrsti špecerijskega blaga, dočim se nakup ostalega, predvsem bolj šega blaga, usmerja drugam, kar pomeni veliko škodo za podeželskega trgovca. S priključitvijo nekaterih vseh okoliških občin k mestu se je delokrog Združenja skrajšal za polovico. Leta 1931 smo imeli še 847 članov, zdaj pa jih je samo še 439. Trgovina na deželi v bližini mesta nima za

bodočnost povoljnih izgledov, niti ne pogojev za ustanavljanje novih obratovalek. Da je to res, nam potrjuje statistika zaposlenega pomožnega osebja, ki pravi, da je pri vseh 493 trgovskih zaposlenih komaj 44 trgovskih stročnikov in ne več kakor 35 učencev. Če bi ne bilo v ljubljanski okolici nekaj večjih industrijskih obratov, ki zaposlujejo večje število delavcev in uslužbencev, bi bil položaj našega podeželskega trgovca še obupnejši. Poleg raznih težav moramo omeniti tudi občutno konkurenco nabavljalnih in konzumnih društev, posebej se nereseno vprašanje odprave krošnjarstva.

Važno vprašanje podeželskega trgovca je tudi preskrba občin z moko in koruzo. Gospodarske organizacije ne ugovarjajo, če se moka in koruza delita ubožnim slojem brezplačno, ne morejo pa odobravati načina, kako se ponekod oskrbuje domače prebivalstvo z moko in koruzo, v škodo davkoplačevalcev.

Tudi vinska trgovina trpi mnogo na šumarstvu. G. tajnik se je dotaknil še nekaterih drugih perečih vprašanj, ki zadevajo okoliškega trgovca, nato pa končal z željo, da ostane povezanost članstva ljubljanske okolice z Združenjem kljub veliki oddaljenosti posameznih krajev tudi v bodoče tako iskreno. Združenje samo pa da bi vsestransko napredovalo. Po poročilu tajnika Smuca je občni zbor odobril računski zaključek za leto 1939 in je odbor dobil razrešnico. Soglasno je bil odobren tudi proračun za prihodnje leto, nakaž so bili podani še nekateri samostojni predlogi. Pri slučajnostih je prišlo do kratke debate, nato pa je bil občni zbor zaključen.

El Bruto, kralj žvečilne gume

Njegovo kraljestvo je v džungli med Yucatanom in Guatemalo

Poleg oficijelnih vlad je v Srednji Ameriki v džungli med Yucatanom in Guatemalo še druga »država«, ki je nien ne- omenjeni vladar El Bruto. Oblasti mu ne delajo ovir v njegovem delovanju, temveč nasprotno zadovoljne so, da zna v naročju srednjeameriških pragozdov s krek- roko krotiti izmečke človeške družbe, delavce na svojih plantažah, kjer so prideluje žvečilna guma. Če vpraša kdo v ameriški tovarni za žvečilno gumo od kod prihaja ta čudna bela snov, neobhodna za izdelovanje žvečilne gume v obliki velikih, debelih in drobnih palčic in bon- bonov, mu pokaže strokovnjak na zemlje- vidu Srednje Amerike krajino rekoč: Tam nekje raste to. Naš dobavitelj je neki El Bruto.

Ameriški poročevalec si je nedavno vte- pel v glavo, da mora govoriti s tem mo- zem. Njegova odločitev je bila tem zani- mivejša, ko je izvedel, da se sicer nikjer na svetu ne goji drevo, čigar sok se rabi za izdelovanje žvečilne gume. In izalovili so se vsi poskusi glede izdelovanja žvečil- ne gume umetnim potom. El Bruto ima torej za ta izdelavek monopol. Ko je ame- riški novinar v Guatemali zbiral podro- bejšne informacije in poizvedoval, kako bi prišel do El Bruta, so domačini malajali z glavami, češ da tega imena sploh ne po- znajo. Končno se je pa le dal neki zamo- rejski podkupiti. Posvaril je novinarja nai- bo previden.

Ameriški novinar je polagoma prodril v kraje, kjer se pričena oblast skrivnost- nega El Bruta. Nekega dne so mu poka- zali visokega krepkega zamorca, člana El Brutove tolpe. Novinar mu je izročil po- glavjarju namenjeno pismo. Pa tudi ta za- morec ga je posvaril rekoč: Ko ga zagle- daš moraš pasti pred njim na kolena. Po- ljubiti mu moraš roko, kakor mu jo po- ljubljamo mi in bodi previden, kajti to je hudič v človeški podobi.

Cez nekaj dni so amer. novinarju spo- ročili, da ga hoče El Bruto sprejeti. Ponj sta prišla dva El Brutova telesna stražar- ja in po skrivnih stezah sta ga odvedla na livado, kjer stoji krasna vila. El Bruto je sedel s tremi ljudmi na verandi. Bil je okusno obločen, imel je dobro negovane lase in roke. To je mož ostrih potez na obrazu in široke spodnje čeljusti. Vem, da je prav tedaj uradoval. Preden so vodili čudne postave, može, ki bi bili radi sprejeti v službo. To so begunci z Guaya- ne, iz ameriških kaznilnic, morilci, ki se jim je posrečilo uiti roki pravice. El Bruto si je dal kratko opisati vsak primer po sebi. Večinoma je bil pa že poučen o pro- silčevi preteklosti. Se nekaj besed in vrzel mu je kovanec, obroček s številko. S tem je bil končan sprejem v El Brutovo dr- žavo.

Potem je govoril El Bruto nekaj časa z ameriškim novinarjem in izročil mu je originalno dovoljenje, da si je lahko ogle- dal njegovo plantažo, obenem mu je bil pa dovoljen dostop tudi do delovnih od- delkov, ki so osvajači v pragozdu novo zemljo. Ni na smel ničesar in nikogar fo- tografirati, da bi policija na slikah slu- čajno ne spoznala tega ali onega zaslede- vanega zločinca. El Bruto se po možnosti sploh izogiblje stikov z oblastmi. Ameriški novinar je srečal v pragozdu skupino naj- krvočnejših zločincev, ki jih pošilja El Bruto navadno v nevarne dele pragozda, kjer preže na nje strupene kače, moskiti in zastrupljene puščice Indijancev. V ma- li tvornici, kjer se kuha gumovnikov sok, je našel ameriški na 50 bivših kaznjencev, ki so pa oslepli, ko so prodirali skozi goščo pragozda, kjer jim je ostro trnje iztaknilo oči. Na vseh straneh je Ameri- čan opazil sledove krepke roke in velike organizatorične nadarjenosti El Bruta. Ob slabih poteh, vodčih skozi pragozd, so na manjših razdaljah rešilne stanice, kjer so pripravljeni vsi pripomočki celo za dvig- ranje mezgov iz blata, kamor se pogrez- nejo uboge živali večkrat do vratu. Samo El Brutova osebnost je ostala ameriškim novinarju zagonetna. El Bruto obvlada do- bro angleščino in španščino. To je pravi in edini kralj žvečilne gume.

Tolozaj Hacc, ki so ga končno prijeli. Glej poročilo na 2. strani.

Dmit Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Toda ona, ki si ga ni bila izbrislala iz spomina, čeprav je zvedela za ženitev markiza de Valcora, je morala domnevati, da on sploh ne misli več na njo. Renaud se je bil oženil z mladino, ne posebno premožnim dekletom iz visokega plemstva Laurencio de Servon Tanis.

Sele čez leto dni, ko se je nova markiza pripravljala k porodu, se je mladi parček končno preselil v grad de Valcor. Kmalu nato je prišla na svet Michelina. Potrebe velikih industrijskih podjetij, ki jih je bil ustanovil markiz v Ameriki, so ga klicale na drugi konec oceana. Njegovo tovarniško ozemlje bi se moralo še razširiti, zajeti bi moralo vse nje- govo zemljišče, ki bi tvorilo majhno državo, nazvano kratko Valcorie in bi postalo neizčrpen vir bogastva njegovemu lastniku.

Le-ta je že drugič zapuščal Francijo, ne da bi mu volja ali naključje omogočilo srečati Gaetana.

Ko se je mudil v daljnji tujini, so se jele plesti tradicionalne vezi med Valcorom in Ferneusom. Markiza je ponudila grofici svoje prijateljstvo in slednja ga ni odklonila. Tako je pač med sosedi.

Po dolgih mesecih je Renaud na svojem povratku spoznal, da veže mladi ženi iskreno prijateljstvo.

Ko sta se Gaetana in Renaud srečala, je bilo mi- nilo že osem let od trenutka, ko sta se zadnjič videla. Ta doba se je od dveh mesecev ujemala s starostjo malega Herveja.

Nista pa mogla uganiti čustev drug drugega. Tem ni bilo mogoče prodreti do dna. Ponos je bil zapetil usta grofici de Ferneuse. Ni vedela, da-li je spoštovanje, brezbrzičnost ali previdnost tisto, kar je zavezalo jezik njenemu bivšemu ljubčku.

Koliko skrivnega prizadevanja je morala potem napeti, da bi odkrila, kaj je tičalo za tem molkom, ki ga ni prekinilo nobeno namigavanje, noben vzdih, noben pogled. Ta hladnokrvnost ji je dajala moč, da se je obvladala tudi sama.

Toda njen mož je umrl.

Gaetani še ni bilo trideset let, ko je ovdovela. Očarljiva in nežna lepota se svetlo laske, njen samo- zavestni čar, ki se je pa lahko izpremenil v nežnost, njena čista aristokracija in njeno premoženje, vse to ji je prineslo celo vrsto priznanj ljubezni, čim je postala vdova. Nihče ni dvomil o tem, da se misli znova poročiti, da bi slednjič uživala radosti živ- ljenja, katerih ni mogla imeti ob razuzdanem in pozneje bolnem možu.

Grofica de Ferneuse je pa zavrnila vse srušče. Zdelo se je, da ima edino strast, hrepenenje in cilj: svojega sina. Herve je bil vedno pri nji in ona ni nikoli zapustila svojega gradu.

Dečka so vzgajali njegova mati in duhovni učitelj v tej Bretagni med šumenjem morja in vetrov, ti- šino, drevjem in valovi. To je napolnilo njegovo dušo

z misticizmom, da je postala uporna, plamteča in zvesta.

Že od otroških let je ljubil Michelino.

Gospa de Ferneuse je zvedela to šele pozneje.

Tega naj bi se bila ustrašila prav tako kakor se je ustrašila markiza de Valcor, ko je mislila, da je odkrila v slučajno najdenih pismih, da sta Michelina in Herve otroka enega očeta. Gaetana pa ni storila radi strašne nevarnosti radikalnih ukrepov s tem, da bi zbežala s sinom ali vse odkrila, temveč se je zadovoljila s tem, da je s posrednimi sredstvi gasila nežno ljubezen nsojega sina. Ta sredstva bi lahko bila učinkovita pri tako močnem materinskem vpli- vu, kakor je bil njen. To so bili preudarki, migljaji, odpor ali nade. Namen vsega tega je bil odvrti drugam dušo, ki je navadno poslušno hodila za ma- terino dušo. Navadno ljubimkanje bi se bilo s tem ohladilo. Nikakor se pa ni ohladila krepostna in globoka strast, draga mladeničevemu srcu kakor njegovo življenje, kakor njegova sinovska udanost.

Gospa de Ferneuse je spoznala to med svečanostjo, prirejeno v proslavo Michelininega osemnajstega rojstnega dne.

Na proslavo je prišla vsa v skrbih.

In bil je eden najresnejših pogovorov, kar jih je imela z Renaudom, ko sta de Plesguen in Jose Es- caldas skrita za deblom s cigarama v ustih opazo- vala ta lepi parček, kako se počasi izprehaja, zalit s prameni močnih električnih žaric.

In vendar se grofica de Ferneuse po čudni taktiki tudi v tem trenutku, ko je šlo za srečo, bodočnost in morda tudi existenco njenega sina, ni sklicevala na spomine markiza de Valcora, da bi z njimi ugo- to-

Mladi rod na gledališkem odru

„Martin Krpan“ na odru razveseljuje mariborsko šolsko gledališče — Nad 2000 mladih gledalcev

Maribor, 13. marca
Maribor je dobil svoje gledališče mlade- ga rodu. Nemalo so bile težave, ki so se pojavile ob njegovem rojstvu. Znano je, kdaj in v kakšni obliki se porajajo različne ovire. Toda organizatorji gledališča mlade- ga rodu, ki so našli vneto podporo in raz- umevanje v vrstah mariborskih vzgojite- ljev, so vztrajali v svojih prizadevanjih in so nam ustvarili gledališče mlade- ga rodu. Novo gledališče je bilo potrebno. Znano je, da je mariborsko Narodno gledališče imelo pri uprizaranju otroških iger večje ali manjše deficite. Čim je prodrla misel gledališča mlade- ga rodu, je gledališka upra- va prestala s tradicijo vsakoletne uprizori- tve tega ali onega mladinskega odskega dela, da s tem s svoje strani podpre ideal- na stremjenja hvalredne nove pobude. Morebiti se bo ta vzajemnost pokazala tudi na zunaj v tem, ako se bo gledališče mlade- ga rodu morebiti odločilo, da bo upri- zarjalo svoja dela v Narodnem gledališču.

Odprta predstava gledališča mlade- ga rodu na odru v Narodnem domu je po- stavila v ospredje živahne radovednosti na- še šolske mladine predstavo Martina Krpa- na. Režiser in artistični vodja gledališča mlade- ga rodu prof. Emil Smasek je sme- selno in zelo posrečeno priredil oba dela Levstikovega »Martina Krpana« za oder. Snov je zajel v 17 slikah in sledil jih in za- nimivo prikazanih slik. Pri tem je skoraj dobesedno odbral Levstikovo besedilo, ki ga je spremenil ob premetil le tam, kjer je hotel s tem podčrtati realistično osnovo vsega odskega dogajanja. Priredba kaže jasno smer, da prikaže šolski mladini Mar- tina Krpana v čim bolj realistični in čim preprosti podobi. Ravno zaradi te- ga je spretno izločil vse tiste momente, ki

bi utegnili v mladih dušah razmaja- ti juna- sko podobo Martina Krpana v njeni resni- nosti in ki segajo po svojem bistvu že v pravljico. Tako se je proti Smasek gle- de pile, ki jo potrebuje Krpan pri osvobo- diti iz ječe, rajši poslušal revnega dečka, ki ga Krpan sreča na cesti, ko se po zmagi nad Bradvom vrača domov. Prireditelj se je v polni meri posrečil, da je podoba Krpana mladini zelo prišla. Pri tem je upošteval znanje okolnosti iz področja mladi- nske psihologije.

Tudi režiser je dobro rešil problem, kako omogočiti čim hitrejšo in čim bolj nemo- teno vrstitev posameznih prizorov in slik. V to svrhu je razdelil oder na dva dela, prednji in zadnji, ki ju ločijo odpirajoča in zapirajoča se vrata. S tem je odprl prostor racionalno smiselno izkoriščati. Medtem, ko se v prednjem delu nadaljujejo in do- vršujejo posamezni prizori, se za zaprtimi vrati že pripravljajo nova slika, ki je v na- slednjem trenutku pred nami. Posrečeno nakazane so nekatere slike, zlasti prizor s financarji.

Posamezne vloge so bile v večjih rokah. V splošnem je poudariti, da se vsi so- delujoči vidno potrudili, kako bi svoje li- ke čim bolj približali otroški duši in misel- nosti. To je nesporen pozitiven uspeh ce- lotne uprizoritve. Martin Krpan je bil pra- vi silak, v njegovi govorici in vsem nastopu se je odražala skromna preprostost dobro- dušnega junaka, ki nima same močnice pe- sti, ampak tudi mehko srce. Vse na njem je bilo takšno, da mu je mladež navduše- no vzklikala ob vsaki besedi in vsakem ko- raku. Iskrenih simpatij več kakor 2000 otrok, ki so prisostvovali trem predstavam, je bila deležna tudi Krpanova koblica, ki

je tudi na zunaj dajala duška svojemu tre- nutnemu razpoloženju in s tem vzpodbu- jala zbrani drobiž k nadaljnjemu smehu in dobri volji. Značilno poudarjen je bil ce- sar, na katerem je bilo na vsakem koraku razbrati meščanstvo in meščanstvo napram ksantipski cesarici Konradi, ki si seveda ni mogla pridobiti simpatij mladih gledalcev in poslušalcev. Krepka interpretacija je bil minister Gregor, izredno živahna in razgi- bana je bila Ančka, pravi hrust in kore- njak Brdavs. Pa tudi ostali liki so uspeš- no dopolnjevali nastopajoče osebe, ki jih je zajel prireditelj prof. Smasek v Krpa- nov krog. To so predvsem ječar Rupert, iz- povednik, lovec Andrej, poveljnik finan- carjev, dvorjani itd.

Vsekakor je gledališče mlade- ga rodu za naš obmojni Maribor pomembna narodna kulturna pridobitev. — V.

— Zigovanje sodov bo v Slovenski Bi- strici dne 21. marca.
— Voljaški obvezniki in dajalci živine, zglašite se na občini zaradi pridobitve raz- poreda.

— Predavanje. Banovinski veterinar dr. Ivan Zemljč iz Slovenske Bistrice je imel v nedeljo 10. t. m. po rani maši predavanje v gostilni Maksa Šumra v Poljčanah iz področja živinozdravstva.

Sokolska kreditna zadruga

Maribor, 13. marca
Te dni je bil 3. redni občni zbor Sokol- ske kreditne zadruge z o. j., ki vrši precej- važno gospodarsko mislo med sokolskimi društvi ter njihovimi pripadniki. Kakor je znano je bila ta zadruga ustanovljena v okviru Sokolske Petrove petletnice z na- menom, da pomaga finančno sokolskim društvom, zlasti ob priliki gradnje Sokol- skih domov. Za letošnji občni zbor je vla- dalo precejšnje zanimanje. Zadruga šteje 10.400 — zadružne glavnice. V preteklem letu je bila ustanovljena posebna majhna štednja takozvano »Kolo štednje 1941« z namenom štediti za II. Vsesokolski zlet v Beogradu 1941 leta. Koncem poslovnega leta 1939 je bilo vloženih na tem računu din 16.262,50. Zadruga je dala med letom več posojil posameznim sokolskim edin- cam tako, da znašajo debitorji din 75.412, a vloge so dosegle že znesek din 56.116. Cisti dobiček je z ozirom na dejstvo, da ne znaša obrestna napetost niti en pol % v znesku din 1.874,25, še dokaj razveseljiv. Celokupni letni promet pa znaša din 302 tisoč 395,86. Ves dobiček pa je bil dotiran rezervnemu fondu. Pri volitvah je bil iz- voljen dosednji odbor s predsednikom br. ing. Friderikom Degnom na čelu.

Pokojni zaslužni možje

Maribor, 13. marca
V zvezi s problemom prenosa telesnih ostankov za naš Maribor zaslužni mož ter postavitev skupne grobnice smo objavili v našem listu že več naštetih članov in predlogov. Podoba pa je, da gredo nekate- ri gospodje mimo vseh predlogov. Kakor se čuje, bodo konec aprila oziroma v za- četku maja pričeli izkopavati na starem mestnem pokopališču trupla za Maribor za- služnih mož brez oziroma na to, če se nana- šajo njihove zasluge na predvojno komu- nalno politiko ali pa na slovensko, jugoslov- narodnostno prbujo ter osvobodjenje Ma- ribora. Med drugim bodo izkopali tudi trup- lo našega prvega slovenskega novinarja Antona Tomšiča, nadatelj prof. Marka, na- rodnega voditelja Vogrina, pisatelja Ko- sarja, prof. Koprivnika, zgodovinarja Orož- na itd. Prepeljali jih bodo na pokopniško po- kopališče in bodo predvidoma skupno po- kopani v frančiškanski arkadni grobnici.

Slej ko prej pa je treba poudariti, da je takšna rešitev tega vprašanja pomanjkljiva in da jo je mogoče zagovarjati le s skli- cevanjem na prilike, v katerih živimo.

Razstava vin v Ljutomeru

Ljutomer, 12. marca
Danes ob 9. uri je bila v veliki dvorani Zavratnikovega hotela otvorena vinska razstava z vinom sjemom. Razstavo in sejem je otvoril predsednik Vinskega društva g. Eric Zemljč, ki je pozdravil za- stopnika banske uprave, sreskega načel- nika g. Otmarija Skaleta in številne vino- gradnike. Spregovorila sta še sreski načel- nik g. Skale in zastopnik banske uprave, nakar so si gostje ogledali okusno sestav- ljena vina.

Razstava obsega vina iz ljutomerskega, radgonskega in štrigovskega vinarskega okoliša. Iz ljutomerskega okoliša je raz- stavljenih 11 sort letnika 1939; skupaj je vzorcev iz letnika 1938, 1 vzorec iz letnika 1937, iz štrigovskega okoliša je razstav- ljenih 25 sort letnika 1939 in 4 sorte let- nika 1938, iz radgonskega okoliša je raz- stavljenih 1 sort letnika 1939; skupaj je razstavljenih 169 sort, kar je zelo dobi- ter je ta razstava prekosila dosedanje. Od-

lična je tudi organizacija razstave. Skle- njenih je bilo nekaj kupčij, bilo pa je mnogo kupcev, manjkali so zlasti tujci, ki smo jih navadno na teh sejnih opazili.

Mariborske in okoliške novice

— Devana uprava za mesto Maribor razglasa glede vložitve prošnje za odpis davčnih zaostankov do konca leta 1937: Vsi oni, ki se jih tičejo gori navede- ne vrste zaostankov, naj vlože prošnje za odpis slednjih. Prošnja mora vsebovati podatke o imovini davčnega zavezanca in izjavo, da imenovani ne poseduje nobene druge premočnine ali nepremične imovi- ne. Dokazom, ki jih prošlec po svojem pre- udariku izbere in prošnji priloži, morata biti priložena 1. zemljiško knjižni izpisek in 2. potrdilo občine o prošlicem imo- vinskem stanju. Prošnje so oproščene kol- kovine le tedaj, ako davčni predpis v letu 1938 ne presega 200 din. Odpisati se smejo davki le, če je zaostanek konec leta 1937 ugotovljen po dohodilni pravilniku večji, kakor predpis leta 1938. Pri takšah, pri katerih ni letnega predpisa, odpis ni dopusten, če takšni zaostanek ni večji od enoletnega davčnega predpisa. Ako se ugotovi, da more dolжник brez nevarnosti za gospodarski obstanek odplačati del za- ostankov, se odpise zaostanek le delno. Rok za vlaganje prošnje je do 23. marca 1940. Stranke, ki ne morejo dobiti do te- ga dne vseh potrebnih prilog, lahko vla- gajo prošnje zaenkrat brez prilog.

— Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru je pripravila za svoje člane in prijatelje zanimivo predavanje o temi: Mo- ji dijak, njih profesorji in demokratizaci- ja šolstva. Predavata g. profesor Jan Se- divy. Posebno valbno vse rodilje, ki imajo deco v srednjih šolah, kakor tudi pedagogi, ki se zanimajo za problem nove srednje šole. Predavanje bo v dvorani de- ške ljudske šole v Studencih dne 14. III. 1940. ob 19.

— Nočno lekarniško službo imata teko- či teden Maverjeva lekarna pri Zamoru- v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, in Vaupo- tova lekarna pri Angelu varuhu na Alek- sandrovi cesti 33, tel. 22-18.

— Rane vesti. Od doma je pobegnil 11letni Ernest Fras stanujoč v Kejarje- vi ulici 4. Starši so v skrbah za usodo svojega sina in so prijavili zadevo policiji, ki polzujejo za pobeglim dečkom. V Ma- renbergu je obiskal razne stranke mlajši možki, ki se je izdajal za potnika tvrde »Singer«. Kasiral je od 8 strank zneske od 100 do 200 din. Naknadno pa so stranke zvešale, da so nasledel lažnemu potni- ku, za katerim polzujejo orožniki. Na Aleksandrovi cesti je nepravilni kolezar podrl žleznega učenca Franca Cafuto, ki je obelzel s poškodami na rokah. Zdravi se v bolnici. Na Glavnem trgu je 32letni delavec Ivan Benger tako nesrečno pade- l s koleza na tla, da je obelzel z zlomljeno levo. Reševalci so ga odprčili v bolni- co. V Tyrsevi ulici 18 se je zatekel pes temno rjave barve. Lastnik naj se javi na policijo. V Hraštu pri Limbušu so doslej še neznani zlikovci polomili več jablan in ima prizadeti posestnik Anton Vrecl oko- li 400 din škodo.

— Kaj bo z gradnjo novega šolskega poslopja? Kakor znano, je seliška občina pričela graditi novo šolsko poslopje. Čuje se pa, da je zmanjkalo denarja in da bodo dogradili šolo v surovem stanju do stre- he, potem pa počakali boljših časov. Ako je to res, bomo imeli v Selnici ob Dravi prav tako poslopje, kakor ga imajo v Ma- riboru, kjer stoji že tri leta nedograjena paviljon splošne bolnišnice in kaže svoja gola rebra. V tem pogledu ne smemo po- nemati Mariborčanov saj je škoda za de- nar, ki smo ga vtknili v poslopje, ker nam bo ležal mrtev. Našim občinskim mo- žem priporočamo, da o našem predlogu razmislijo, da bodo naši otroci že enkrat prišli iz starega nehygieničnega šolskega poslopja v nove zdrave učilnice. (Delavska Politika).

— Pokvarjena mladina. Pri Podlehniku je neki 14letni deček navlčil z nožem na 15letnega posestniškega sina Josipa Ko- zla in ga ranil v hrbet. Ranjenca so pre- peljali v bolnico.

— Materinski tečaj. Potem, ko je naš mariborsko žensko predstojništvo z veli- kim zanimanjem sledilo referatu o vzgoji naroda poštenjakov ki ga je mesto zadr- žane predavateljice Angele Vodetove pre- citala voditeljica tečaja gospa Jela Lev- stikova, se vrši drevi zaključno predava- nje prof. Anice Černejeve, ki bo predava- la o problemu našega časa in vzgoje.

— Težko stanje upokojenih železničar- jev. Zelo so prizadeti upokojeni železničar- ji, ki so bili nastavljeni po letu 1923, pa jim službena leta niso bila šteta za napredovanje in pokojnino. Nešteto pre- dlogov in vlog so že poslali na pristojna mesta, pa žal brez uspeha. Jutri v petek ob pol 3. popoldne se zbero v dvorščini dvorani na Ruski cesti 7, da se posveto- jejo glede nadaljnjih korakov.

— Nov projekt mesta Maribora je pr- va edicija, ki jo je uredil ter izdal mestni turistični odbor v Mariboru. Novi pro- spekt je izdelan v nakladi 20.000 izvodov in sicer 8.800 izvodov s slovenskim in srbo- hrvaškim besedilom, 6.000 izvodov z nem- škimi in francoskim besedilom, 3.700 iz- vodov z madžarskim ter italijanskim be- sedilom, 1.500 izvodov je rezerviranih za druge jezike, predvsem za angleški tekst. Besedilo v slovenski je sestavilo taji- stvo mestnega turističnega odbora. Po- pooblastilo kraljeve banske uprave je redi- giral besedilo Tujkoprometna zveza v po- svojem odborniku ravnatelju dr. J. To- minšku. Prevod slovenskega besedila so oskrbeli priznani prevajalci in sicer v sr- bohvaščini prof. Badalič iz Zagreba, v francoščini prof. Dobrovolje, v madžar- ščini dr. Veress iz Budimpešte, v italijan- ščini prof. Umberto Urbani iz Trsta, v nemščini prof. dr. Mišič iz Maribora. Pri- izbiranju primernih slik je sodeloval Fo- toklub v Mariboru s svojimi najboljšimi fotografirali: Vlado Cizelj, Drago Simon- čič, Franjo Pivka, Ivan Kvac, Anton Von- čina, Jože Kovačič in fotograf Ludvik Kieser. Projekt je izdelan v bakrotisku.

— Ljudska univerza v Mariboru. Ljud- ska univerza priredi v petek 15. t. m. sku- pno s tujsko prometno zvezo in Jadransko stražo predavanje ravnatelja C. Vigna- nina s Siska o Hrvatskem Primorju. Predavanje potekašnje izredno lep in po- učen film, ki je bil prikazan v vseh ev- ropških državah z največjim uspehom Od Zagreba do Raba. Popoldne ob 15. pre- stava za dijaštvo z istim sporedom.

— Vsi v Mariboru bivaajo volni obvez- niki, ki želijo biti pregledani s strani re-

Dan pred razstavo so bili vsi vzorci po- posebn komajli ocenjeni. Razveseljivo je tudi dejstvo, da so kmetski vinogradniki odnesli dobre ocene za svoja vina.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14. marca, ob 20: »Vdova Rošlin- kac«. Red A.
Petek, 15. marca. Zaprtlo.
Sobota, 16. marca: »Gejša«. Premiera.

★
Zasedba v angleški opereti »Gejša«. V glavnih vlogah nastopajo: Igljeva kot gejša O Mimosa San; Marica Brumen- Lubejeva kot Molly, Fairfaxova zaročen- ka; Kovičeva kot tolmacha Juliette; Go- rinškova kot lady Constance; Gorinsk kot guverner marki Imari; Manoševski kot angleški mornarski kapetan Fairfax, Harastović kot Kitajec, čajmar Wun-hai, V vidnejših vlogah so še: P. Kovič kot Takamini, policijski nadzornik v službi markia Imarija, Kamučič kot japonski častnik Katana, Savinova kot Mary Worthingstonova, Mollyjina prijateljica in drug.

Iz Ljutomera

— Občni zbor Lovskega društva. Redni občni zbor Lovskega društva v Ljutome- ru se bo vršil v nedeljo 17. marca ob pol 3. uri v Seršenovem hotelu.

— Ustanovitev pododhora. Uduženja rezervnih oficirjev. Akcijski odbor za usta- novitev pododhora Uduženja rezervnih oficirjev in ratnikov, ki so bili v njeni sreski kmetski referent Janko Lipovec, železniški uradnik Dragiša Mihajlovič in sreski veterinar Gregor Jakelj, je sklical za nedeljo ustanovni občni zbor, ki se je vršil ob devetih dopoldne v Seršenovem hotelu. Za ustanovitev pododhora se je prijavilo nad 50 rezervnih oficirjev, ki so se po večni udeležili ustanovnega občnega zbora. V imenu akcijskega odbora je po- zdravil prisotne g. Janko Lipovec, ki je vodil občni zbor do izvolitve novega pre- sednika. Po obravnavanju aktualnih vpra- sednikov, ki danes zanimajo vse rezervne ofi- cirje, je sedela izvolitev odbora, v kate- rim so: Avsec Adolf, postajenačelnik kot predsednik, Gorenc Franjo, starščina so- dišča v Gornji Radgoni kot podpredsed- nik, davčni uradnik Perko Andrej kot tajnik, uradnik Premrov Dragan kot bla- gajnik, v odbor pa so bili izvoljeni: notar Gregor Šušelj in strokovni učitelj Rafko Berce. Razsodišče pa tvorijo: nadzornik Fran Karbaš, sodnik Franc Zavašnik, učitelj Lojze Lušin in učitelj Porekar. V na- zorni odbor so bili izvoljeni: sreski načel- nik Otmari Skale, veterinar Gregor Jakelj in učitelj Maks Žitnik. Imena funkcionar- jev nove postojanke rezervnih oficirjev nam jamčijo, da bo ta organizacija kor- kala po potih drugih delavnih pododhoro- v.

— Občni zbor Kola jahačev. Občni zbor Kola jahačev bo v Ljutomeru v nedeljo ob 9. z običajnim dnevnim redom.

— Kaznovani divji lovci. Pred meseci za- sadeni divji lovci v lovišču občine Raz- križje so bili po sreskem načelstvu v Lju- tomeru kaznovani vsak po 1500 din, in sicer Josip Belovič, Jože Sajnovič in Franc Kutnjak. Zaradi ubitih fazanov pa se bo- do morali zagovarjati še na okrožnem so- dišču v Murski Sotbi.

— Meningitis. Tudi v našem srezu sta že dva primera meningitisa ter sta bolnika bila odpeljana v soboško bolnico. Menin- gitis je nevarna in težko ozdravljiva bo- lezen, ki se precej pojavlja tudi na Hrvat- skem.

— Južno vreme. Že dva dni prevladuje močan jug in kaže, da se bomo v enem tednu rešili snega. Prisotne strani so že brez snega. Na cestah in v obcestnih jar- kih je polno vode, ker sneg naglo kopni. Potoki že naraščajo.

— Bencinske karte imamo, bencina pa ne. Dobava bencina za motorna vozila po- staja vedno težji problem. Najprej ni bilo bencina, nato ni bilo bencina ne kart za- nj. Sedaj imamo karte, a nimamo bencina, ker ga je zopet zmanjkalo. Prodaje ben- cina se branijo trgovci, ker je z njo zdru- žen mnogo formalnosti, ki jih prej ni bilo. V Ljutomeru se je vsaj en trgovec odločil, da bo prodajal bencin, medtem ko so ostali odklonili prodajo. Trgovci, ki se je za prodajo bencina odločili, pa še ben- cina nima ter ga vsak čas pričakuje. V Ljutomeru bomo tedaj imeli vsaj enega, ki bo prodajal bencin. Malo drugače je v okoli- ci, kjer se vsi branijo prodaje bencina. Kaže, da bodo pri tem tudi vztrajali, za- radi česar bodo morali na primer iz Ver- zže, Križevcev in štrigove motoristi vsak teden v Ljutomer po en liter bencina. Vprašanje je, kako bodo šli po ta liter bencina, ali peš ali z vozniškom, s koleso- m ali pa z motorjem, pri čemer bodo porabili najmanj en liter za to pot. Kolikšna ben- cina, odmerjena za motorna vozila, je mnogo premanjša, treba pa bo še prisilili vsaj tiste trgovce, ki so bencin prodajali do sedaj, da za bodo prodajali še nadalje, da ne bo treba po en liter bencina preho- diti peš 23 km.

— Tria in jahane so pozbele. Sedaj, ko je zima že skoraj pri kraju in so dnevi že vsak topelši, se v vinogradih in sadovnja- kih že vidi, da je nekaj trte pozbeho. Po- zeba pa se najbolj kaže pri zemlji. Katere vrste so najbolj pozbele, se še ni uoto- vilo. Pozbele so tudi mlade jablane. Kakor vse kaže, so bili zaradi nožbe obšutno ri- zadeti sadovniški in drevesnice. Točnejši poročil o tem še nimamo.

— Drazbe voženj. V tem mescu bodo tri drazbe voženj gramoz na ceste. Drazbe se bodo vršile pri sreskem cestnem od- boru v Ljutomeru. Vse drazbe so javne.

Maribor in naše morje

Uspešno delo mestnega odbora JS v Mariboru

Maribor, 14. maja
Znano je, da naš obmojni sever mnogo misli na naš sinji Jadran, na naše morje. Ravno zaradi tega se je vzvišena misel Jadranske straže v Mariboru zelo globo- ko ukoreninila in vzorno razmahnila. Ob- lastni odbor JS v Mariboru predstavlja eno najmočnejših postojank naše Jadrans- ke straže, zvesto in uspešno pa mu stoji ob strani s svojim marljivim delovanjem mestni odbor Jadranske straže v Mariboru.

Snovni redni občni zbor krajevnega od- bora JS je privabil lepo število članstva ter prijateljev našega morja. Pokazal je, s koliko vneto so zastavili požrtvovalni funkcijarji tudi v pretekli poslovni dobi svoje moči v službi idealov ter programa Jadranske straže. Zavedni stražarji so se zbrali pri »Novem svetu« in pozorno sle- dili poročilom nesebičnih funkcionarjev predsednika polkovnika Kilerja, tajnika prof. Bizjaka in blagajnika g. Rodeta.

Mestni odbor Jadranske straže v Ma- riboru je v preteklem poslovnem letu, kakor so pokazala navedena poročila, deloval na to, da se organizacija in propaganda Ja- dranske straže v Mariboru poglobi in po- veča. V dobi, v kateri živimo, je namreč potrebno, da se zbirajo vse konstruktivne narodne sile v organiziranem narodnem življenju, da lahko tem učinkoviteje bra- nijo svoje pravice do zemlje in morske obale. Odbor je skušal zvesti s predava- nji, s svojimi vsakoletnimi prireditvami ter akademijami Pomladka JS vzvišena stremjenja JS v najširše sloje članstva in mariborskega prebivalstva. Najvažnejša naloga, ki jo je prevzel mestni odbor JS, je bila v tem, da pošlje na svoj račun mlade letoviščarje v Dom kralja Alek- sandra v Bakru. Tudi lani je bilo poslanih na morsko letovanje 14 otrok. To število se bo še povečalo. V preteklem poslovnem letu je bilo slovesno razvite tri praprove JS in sicer Oblastnega odbora, mestnega

odbora in odbora železničarske JS v Ma- riboru. Druga važna prireditev je bila v zvezi s proslavo Jadranskega dne dne 31. oktobra. Pri proslavi so bile razdeljene nagrade in diplome Pomladka JS vseh mariborskih srednjih šol, ki so sode- lovali pri lahkotističnem tekmovanju med posameznimi zavodi. Prelepo je uspela tudi letošnja Jadranska noč s tradicional- no revijo narodnih noš, za kar gre poseb- na zahvala ravnatelju g. Ivancu in dam- skemu komiteju. Mestni odbor JS šteje 205 pomagačev, ki plačujejo letno 120 din in ki prejajo mesečno revijo JS, nade- lje 28 dobrotnikov, ki so plačali enkrat za vselej po 1000 din, 4 velike dobrotnike, ki so plačali enkrat za vselej 5000 din in 22 utemeljiteljev, ki so plačali za vselej 500 din. Vsi ti zneski se bodo uporabili za na- kup opreme Mladinskega doma in Bakru. Rednih članov je 231, vseh skupaj torej 558. Društvo je prišlo do prepricanja, da z nabrano članarino ne more vršiti svojih nalog. Zaradi tega je slej ko prej največji vir dohodkov vsakoletne prireditve Ja- dranske noči, ki pridobiva iz leta v leto na svoji družabni javnosti ter učinkovitosti. Omeniti je nadalje, da je bilo ob pri- liki letošnjega letovanja na morju v domu JS uvedeno tedensko predavanje, ki naj pouči dijake o zgodovini našega pomor- stva, o programu Jadranske straže ter o njenih ciljih in namenih.

V preteklem poslovnem letu je bilo 11 rednih ter več izrednih sej. Društvena pi- sarna je opravila tudi letos veliko delo. Prejetih in odposlanih dopisov je bilo 380, razen tega je omeniti 2000 okrožnic in 1000 vabil, skupno torej okoli 4000 dopi- sov.

Pri volitvah je bil po večini izvoljen do- sedanji odbor, ki jamči v svoji sestavi, da bo vztrajno nadaljeval z dosedanjim delom pri sistematičnem propagiranju programa ter ideologije naše Jadranske straže.

Vsekakor so tam daleč zunaj nas, a še bolj pa nad nami na delu izredne sile, na katerih vpliv je bolje, da tudi mi računa- mo. Pred spomladjo se nam obeta še ena zima.

Iz Poljčan

— Vode naraščajo. Južno vreme zadnjih dni je hitro pobralo vse sneg, ki ga je še precej ležalo po obrežnih travnikih Dravin- je, Brežnice in drugih pritokov. Zato so se struge teh rek in potokov naenkrat na- polnile do vrha in je voda ponekod vrla že tudi na travnike in jih poplavlila. K sreči že ni bilo več toliko snega, sicer bi vsa Dravinjska dolina »tekla«. Mnogo vode je prihrumelo s Pohorja. Škode voda, če ne bo hujšega, zaenkrat ne bo napravila kve- vo kako veliko, če pa bo nastopilo deževje, kakor se obeta, pa bo seveda bolj nevarno. Poljčanska elektrarna je vsa v vodi in smo bili zato v terek brez električne luči. V vodi je bila tudi cesta na Spodnje Poljčane in nekaj prehodov od proti Studenicam in Makolam. Včeraj je Dravinja še naraščala.

— Slinavka in parkljevka je uradno ugo- tovljena v Mariboru in so do nadaljnjega prepovedani vsi tamkajšnji sejmi. Dovoljen je samo dovoz živine za takojšen zakol.

— Prošnje za subvencijske merjace je treba vlagati do 20. t. m. pri občini na posebni zadevni tiskovnici. Prosilci morajo hkrati položiti kavičjo 100 din. Cena je običajna, in to 5 din za kilogram žive teže.

— Nakupovanje vina in žganja. »Pri- zid« prične z nakupovanjem vina in žga- nja. Odkupila se bodo seveda samo pristna vina brez napake, ki niso mešana s šmar- nico. Prijavite količino vina in žganja ter ceno in kje bode na razpolago kleti, kjer bi se nakupovalo vino začasno shranilo. Tudi je treba imeti na razpolago potrebne sode. Prijave sprejema občina do 15. t. m.

— Gospodarski tečaj. Na kmetski šoli v Sv. Juriju ob južni železnici bo v maju tečaj za travniške pomočnike. Prijave spre- jema občina do 15. marca.

Znanilci kritične predpomladne dobe

Močan jug — Usodni 14. marec — V znamenju vulkan- skih katastrof

Maribor, 13. marca
9. in 10. marec 1940 zaslužita, da ju ohranimo v spominu empirične meteorolo- gije. Z 8. marcem se je namreč zaključila februarška doba lune ter je še le z mla- ganim naslednjega dne jutraj prišla lunina doba za marec. Ta sprememba naj bi se bila izvršila v snegu in viharju. Zgodilo pa se je (vsaj pri nas), da se je precej močan snežni metej pojavil že na pred- večer — torej v slovo tudi luninemu fe- bruarju, dočim je bil 9. marec zelo lep, le še precej hladan.

Splošno zanimanje pa je bilo posveče- no 10. marcu, od nekdanj prosulemu dnevu 40. mučenikov, ki naj bi odločili vreme kar za 40 dni. Jutraj in še dopoldne tega dne je res vse kazalo na neprijetno vreme. A že proti popoldneju se je nad našim Kozja- kovim in nato tudi nad Slov. goricami ču- dovito zjasnilo in dobili smo za ta čas na- ravnost dopoldne popoldne. Koliko se jih je nad tem nepričakovano lepim za- ključkom tega kritičnega dne oddahnilo, češ, zdaj smo pa dobri za 40 dni. V tej dobri veri so bili potem tudi dvomljivi in ogledali se tem bolj potrjeni, ker sta temu dnevu sledila dva še lepša.

Pa je bilo vse preveč lepo, da bi moglo biti — zvesto.

V resnici namreč se je ponovila stara pesem utrjena s preizkušnjo, da naše pre- lepo vreme plačajo drugi s katastrofami (res so bili tudi to pot snežni viharji in povodnji n. pr. v Turčiji). Temu vselemu upanju nasproti pa že lega mlade lune ne obeta nič kaj ugodnega, najmanj pa stal- no ugodnega vremena. Mesto največkrat diskreditiranega, nezanesljivega dneva 40. mučenikov prevzema letos 14. marec, ki naj odloča vreme do konca meseca (se- veda le v glavnem).

Ta odjuga vsaj danes še kaže, da ni normalna ozil, se je ne sme zamenjati z ono, ki ji Nemci pravijo »frönc«. Izgleda marveč kakor da prihaja od že ves čas potresne katastrofe v Anatoliji in delova- nja grškega ognjenika Santorini opazova- teri prihajata posebno v postev Japonska in Chile.

Vzdušje je težko, toda vztrajati moramo

Kaj bodo čitali pisatelji Bartol, Mrzel, Kranjc, Klauta in Torkar na jutrišnjem literarnem večeru

Ljubljana, 14. marca
Lep kulturni dogodek obeta biti jutrišnji literarni večer v dvorani Delavske zbornice. Trije že znani in priznani pisatelji bodo čitali svoja novejša še neobjavljena dela, to so Vladimir Bartol, Ludvik Mrzel in Jože Kranjc, dva mlada mnogo obetajoča, pa se bosta predstavila ljubljanski kulturni javnosti, to sta Igor Torkar in Ladislav Klauta.

Literarni večer te skupine pisateljev, ki so zastopniki naše mlade generacije, zasluži vso pozornost ne samo zaradi tega, ker je literarni večer prvi v tej glede takih kulturnih prireditelj zelo skromni sezoni, temveč tudi zato, ker je večina del, ki jih bodo avtorji sami čitali, nastala v teh težkih, nenavadnih časih. Kdo ni radoveden, kako so ojejnili usodni svetovni dogodki, ki smo jim priča, v dušah mladih obiskovalcev slovenske besede in iskalec novih vrednot v času hude duhovne krize?

Na vprašanje, s katerimi deli bodo stopili na literarnem večeru pred slovensko kulturno javnost in kaj snujejo, so Bartol, Mrzel, Kranjc, Torkar in Klauta odgovorili takole:

Vladimir Bartol

— Na recitacijskem večeru v Delavski zbornici bom čital »Zgodbo o ciankafiju in bombah«. Ta zgodba je samo člen v veri- gisti tiste serije novel, ki se je začela leta 1937, ko je bila moja prva novela objavljena v »Ljubljanskem Zvonu«. Napisana je bila 1. 1937, izšla pa je zaradi znane tesnobe naših razmer šele štiri leta pozneje. Njen junak Sarodonep Belle pomeni s svojo izpovedjo nekakšen obračun s temi zadušljivimi razmerami.

V današnjih dneh, ko preživljamo z ostalim svetom težko krizo duha, utegne imeti prav ta obračun svoj poseben smisel.

Na čem zdaj delam? Zatekel sem se v Kamnik, kakor takrat, ko sem pisal roman »Alamut«, in zdaj snujem naprej na svojih načrtih. Kopica zgodovinskih knjig je pred menoj, ki so kar dober posrednik med velikimi dogodki današnjega dne in davno preteklostjo. Vse, kar se je zgodilo, je že preteklost, je že zgodovina. V jutrišnji dan pa gredo naša dnevna uganjanja. Vzdušje je težko, toda ne preostane nam drugega, kot da vztrajamo vsak pri svojem delu.

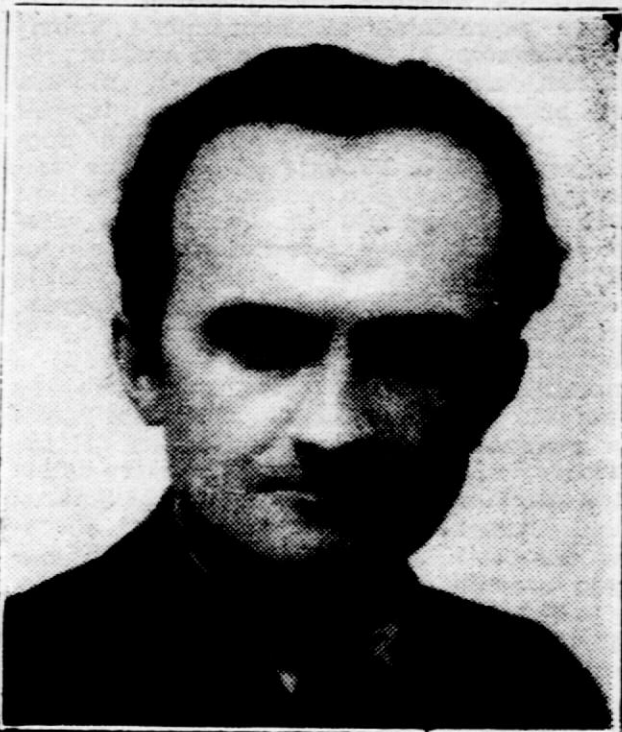
Jože Kranjc

— Moja komedija »Skedenj« bo izšla v kratkem, dokončal sem tudi dve novi komediji »Kartoteko grehov« in »Revolucijo

v kleti«. Pišem pa komedijo »Sreča s srečko«. Na jutrišnjem literarnem večeru bom čital črtico »Mati«, novelo »Nepomembna zgodba« ter »Pravljico o srčaji sreče«, ki spada v serijo mojih pravljic dvajsetega stoletja. Te pravljice so bile napisane lansko leto.

Ludvik Mrzel

— Marsikdo bo najbrž maloverno z glavo pomajal, ko bo izvedel, da bom čital odlomek iz komedije. Svoj čas, zlasti po »Lučih ob cesti«, mi je kritika hudo zamerala melanholijo in pesimizem, a ko je nekaj let pozneje izšel »Bog v Trbovljah«, se marsikateri izmed teh kritikov ni mogel načuditi, od kod se je vzela pikra ironija, s katero sem se takrat dotaknil mnogih precej delikatnih problemov. Pa veseleje z »Bogom v Trbovljah« so mi višje sile precej pokvarile, da dela nisem mogel dovršiti, kakor sem si ga bil zamislil. Zato sem se takoj po izidu knjige odločil, da tisto, kar sem zgrešil in zagrešil, čim prej popravim, in sem začel zbirati gradivo za novo knjigo, ki naj bi ji bilo naslov »Življenjski Gospod Bog«. A delo, ki sem si ga naložil, je ogromno, in mi gre zelo počasi od rok.

Pri vsem tem pa človek tudi nima pravega veselja, zakaj naš književni trg obvladujejo povsem enosmerne, ozke tendence, in če človek ne pripada nobeni vplivni literarni škli, je navezan na grenki kruh samozaložbe. V teh letih se mi je nabralo črtic in novel za dobrošno zbirko, a kaj naj človek z njimi počne? Že zdavnaj sem se lotil komedije. Pobudo zanjo mi je dalo neko veliko osebno doživetje pred kakšnimi osmimi leti, a osnutek mi je obelzel v predalu. Ko sem zadnjič gledal krst »Profesorja Klepa« Ferdia Kozaka, me je presenetila neverjetna sorodnost motiva. Moje razočaranje nad Kozakovim delom pa je bilo tolikšno, da sem šel domov, poiskal stare, zaprašene papirje iz arhiva in začel delo od kraja. Če mi bo usoda dovolj naklonjena — ali prav za

prav nenaklonjena — upam, da bo tudi moj »Jurij Potratac«, kakor je komediji naslov, kdaj zagledal beli dan.

Igor Torkar

— Bral bom satirične sonete »Umetnikom«, »Slovenska umetnost« in »Zadnja ura« ter prozo »Dva starca«. Kar se pa vprašanja o snovanju tiče, sem mnenja, da bo kar prav, ako bom govoril šele po nekaj letih — dela.

Ladislav Klauta

— Bral bom odlomek iz daljše novele »Sreča gospo Dine« in odlomek iz novele »Drevo v viharju«.

Težko je pisati za javnost, dokler človek česa posebnega ne pokaže in razodene. Z načrti je druga reč, načrti so pomeni in jih nanizava v vznesenih optimističnih trenutkih, kolikor hočeš. Koliko sem že zasnoval! Rad bi delal in izpolnil vrzeli ter dohitel zamude. Življenje tega časa pa ti pred nosom zaokrene pot. Prva je borba za kruh. Ne vem ali naj bo to izgovor ali prav za prav dejstvo, ki je vredno premišljanja. Kljub temu človek poizkuša in se toleče do samega sebe z najboljšimi upi in nadami.

Položaj trgovcev v ljubljanski okolici

Danes dopoldne je imelo Združenje trgovcev za ljubljansko okolico občni zbor

Ljubljana, 14. marca
V dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici je bila danes dopoldne redna letna skupščina Združenja trgovcev za ljubljansko okolico. Zborovanje je otvoril ob 9. predsednik Jernej Logar iz St. Vidja, ki je pred prehodom na dnevni red toplo pozdravil navzoče, zlasti pa podpredsednika Zveze trgovskih združenj g. A. Verbiča in g. dr. Pustiška, predsednika trgovskega odseka Zbornice za TOI g. Albina Smerkolja, tajnika dr. Plessa in častnega člana g. Josipa Šporna z Ježice, zahvaljujoč se jim za njihovo pozornost in naklonjenost. Predsednik se je spominjal lanske proslave ob priliki 20letnice Združenja, ki so ji prisostvovali ugledni predstavniki oblasti in naših vodilnih gospodarskih korporacij. Iz njegovega govora posnemamo:

V pretekli poslovni dobi je prišla akcija Združenja do pravega izraza na mero-

dajnih mestih le takrat, ko se je obravnavala z vsemi gospodarskimi vprašanji pri Zbornici in Zvezi. Konferenca vseh zbornic in združenj, ki se je vršila v Ljubljani, je imela izreden pomen za gospodarske kroge pri obravnavanju novih davčnih predpisov. Enako važna je bila tudi seja centralnega predstavnštva vseh zvez trgovskih združenj v Beogradu. Ostala lokalna vprašanja organizacije rešujemo v lastnem delokrogu ter smo povsod našli popolno razumevanje pri oblastih.

Borba vojujočih se držav, ne samo v vojnem pogledu, marveč tudi v gospodarskem, je iz temelja spremenila 20letno, z velikim trudom zgrajeno svetovno gospodarsko politiko. Mi vidimo, da gredo v drugih državah milijarde za oborožitev, kar seveda ne more ostati pri nas brez posledic. Zato terjajo tudi nevtralnost Jugoslavije od vodilnih naših državnikov ukrepe in sredstva za obrambo naše dr-

žavne varnosti. Zato moramo tudi vse ukrepe, ki se v teh izrednih časih uveljavljajo, sprejemati kot nujne in izredne.

Poleg davčnega vprašanja je za nas še vedno aktualno vprašanje krošnjarstva z manufakturnim blagom, ki je v ljubljanski okolici še posebno razvito. Krošnjarjev je vedno več in bo treba neposredno krošnjarstvo odpraviti s posebnim zakonom. Omeniti je treba tudi vprašanje ureditve minimalnih mezd. Da se ne zviša brezposelnih trgovskih pomočnikov, bo treba uredbo banske uprave o minimalnih mezdah spremeniti po predlogih gospodarskih organizacij. Drugo važno vprašanje je tudi uredba o pobiranju draginje, ki za podeželske trgovce ni potrebna, kajti zadovoljni smo, če blago sploh dobimo in zaslužimo toliko, da se preživljamo.

Po predsednikovem govoru je podal izčrpano poročilo tajnik g. Lojze Smuc. Okoliščina prebivalstva je sprico dobrih komunalniških zvez močno navezano na mesto samo in imajo te ugodne zveze tudi svoj vpliv na podeželsko malo trgovino. Z razvojem in napredkom Ljubljane se je domače prebivalstvo precej odtujilo domačim trgovinam ter nakupuje več ali manj svoje potrebščine v mestu. Tako je naš mali trgovec postal le še nekaj posredovalec pri prodaji glavnih življenjskih potrebščin, v prvi vrsti špecerijskega blaga, dočim se nakup ostalega, predvsem bolj- šega blaga, usmerja drugam, kar pomeni veliko škodo za podeželske trgovce. S pridružitvijo nekaterih večjih okoliških občin k mestu se je delokrog Združenja skril za polovico. Leta 1931 smo imeli še 847 članov, zdaj pa jih je samo še 439. Trgovina na deželi v bližini mesta nima za

bodočnost povoljnih izgledov, niti ne pogojev za ustanavljanje novih obratovnic. Da je to res, nam potrjuje statistika zaposlenega pomožnega osebja, ki pravi, da pri vseh 493 trgovcih zaposlenih komaj 44 trgovskih sodelavcev in ne več kakor 35 učencev. Če bi ne bilo v ljubljanski okolici nekaj večjih industrijskih obratov, ki zaposlujejo večje število delavcev in uslužbencev, bi bil položaj našega podeželskega trgovca še obupnejši. Poleg raznih težkoč moramo omeniti tudi občutno konkurenco nabavljalnih in konzumnih društev, posebej še nereseno vprašanje odprave krošnjarstva.

Važno vprašanje podeželskega trgovca je tudi preskrba občin z moko in koruzo. Gospodarske organizacije ne ugovarjajo, če se moka in koruza delita ubožnim slojem brezplačno, ne morejo pa odobravati načina, kako se ponekod oskrbuje domače prebivalstvo z moko in koruzo, v škodo davkoplačevalcev.

Tudi vinska trgovina trpi mnogo na šumarstvu. G. tajnik se je dotaknil še nekaterih drugih perečih vprašanj, ki zadevajo okoliškega trgovca, nato pa končal z željo, da ostane povezanost članstva ljubljanske okolice z Združenjem kljub veliki oddaljenosti posameznih krajev tudi v bodoče tako iskreno. Združenje samo pa da bi vsestransko napredovalo. Po poročilu tajnika Smuca je občni zbor odobril računski zaključek za leto 1939 in je odbor dobil razrešnico. Soglasno je bil odobren tudi poročilo za prihodnje leto, nakar so bili podani še nekateri samostojni predlogi. Pri slučajnostih je prišlo do kratke debate, nato pa je bil občni zbor zaključen.

El Bruto, kralj žvečilne gume

Njegovo kraljestvo je v džungli med Yucatanom in Guatemalo

Poleg oficijelnih vlad je v Srednji Ameriki v džungli med Yucatanom in Guatemalo še druga »država«, ki je nien omejeni vladar El Bruto. Oblasti mu ne delajo ovir v njegovem delovanju, temveč nasprotno zadovoljne so, da zna v naročju srednjeameriških pragozdov s krepko roko krotiti izmečke človeške družbe, delavce na svojih plantažah, kjer so prideluje žvečilna guma. Če vpraša kdo v ameriški tovarni za žvečilno gumo od kod prihaja ta čudna bela snov, neobhodna za izdelovanje žvečilne gume v obliki velikih, debelih in drobnih palčic in bonbonov, mu pokaže strokovnjak na zemljevidu Srednje Amerike krajino rekoč: Tam nekje raste to. Naš dobavitelj je neki El Bruto.

Ameriški poročevalec si je nedavno vtepel v glavo, da mora govoriti s tem možem. Njegova odločitev je bila tem zanimivejša, ko je zvedel, da se sicer nikjer na svetu ne goji drevo, čigar sok se rabi za izdelovanje žvečilne gume. In izialovili so se vsi poskusi glede izdelovanja žvečilne gume umetnim potom. El Bruto ima torej za ta izdelak monopol. Ko je ameriški novinar v Guatemali zbiral podrobnejše informacije in poizvedoval, kako bi prišel do El Bruta, so domačini majali z glavami, češ da tega imena sploh ne poznajo. Končno se je na le dal neki zamorec podkupiti. Posvaril je novinaria naj bo previden.

Ameriški novinar je polagoma prodrl v kraje, kjer se pričenja oblast skrivnostnega El Bruta. Nekega dne so mu pokazali visokega krepkega zamorca, člana El Brutove tolpe. Novinar mu je izročil poglavarju namenjeno pismo. Pa tudi ta zamorec ga je posvaril rekoč: Ko ga zagledaš moraš pasti pred njim na kolena. Poljubiti mu moraš roko, kakor mu jo poljubljamo mi in bodi previden, kajti to je hudič v človeški podobi.

Cez nekaj dni so amer. novinarju sporočili, da ga hoče El Bruto sprejeti. Ponj sta prišla dva El Brutova telesna stražarja in po skrivnih stezah sta ga odvedla na livado, kjer stoji krasna vila. El Bruto je sedel s tremi ljudmi na verandi. Bil je okusno obločen, imel je dobro negovane lase in roke. To je mož ostrih potez na obrazu in široke spodnje čeljusti. Vem, da je prav tedaj uradoval. Preden so vodili čudne postave, može, ki bi bili radi sprejeti v službo. To so begunci z Guayane, iz ameriških kaznilnic, morilci, ki se jim je posrečilo uiti roki pravice. El Bruto si je dal kratko opisati vsak primer po sebi. Večinoma je bil pa že poučen o prosičevih preteklosti. Še nekaj besed in vrzel mu je kovanec, obroček s številko. S tem je bil končan sprejem v El Brutovo državo.

Tolovaj Hacc, ki so ga končno prijeli. Glej poročilo na 2. strani.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Toda ona, ki si ga ni bila izbrisala iz spomina, čeprav je zvedela za ženitev markiza de Valcora, je morala domnevati, da on sploh ne misli več na njo. Renaud se je bil oženil z mladim, ne posebno premožnim dekletom iz visokega plemstva Laurencio de Servon Tanis.

Sele čez leto dni, ko se je nova markiza pripravljala k porodu, se je mladi parček končno preselil v grad de Valcor. Kmalu nato je prišla na svet Michelina. Potrebe velikih industrijskih podjetij, ki jih je bil ustanovil markiz v Ameriki, so ga klicale na drugi konec oceana. Njegovo tovarniško ozemlje bi se moralo še razširiti, zajeti bi moralo vse njegovo zemljišče, ki bi tvorilo majhno državo, nazvano kratko Valcorie in bi postalo neizčrpen vir bogastva njegovemu lastniku.

Le-ta je že drugič zapuščal Francijo, ne da bi mu volja ali naključje omogočilo srečati Gaetano.

Ko se je mudil v daljnji tujini, so se je lesti tradicionalne vezi med Valcorom in Ferneusem. Markiza je ponudila grofici svoje prijateljstvo in slednja ga ni odklonila. Tako je pač med sosedi.

Po dolgih mesecih je Renaud na svojem povratku spoznal, da veže mladi ženi iskreno prijateljstvo.

Ko sta se Gaetana in Renaud srečala, je bilo minilo že osem let od trenutka, ko sta se zadnjič videla. Ta doba se je do dveh mesecev ujemala s starostjo malega Herveja.

Nista pa mogla uganiti čustev drug drugega. Tem ni bilo mogoče prodreti do dna. Ponos je bil zapечатil usta grofici de Ferneuse. Ni vedela, da-li je spoštovanje, brezbrižnost ali previdnost tisto, kar je zavezalo jezik njenemu bivšemu ljubčku.

Koliko skrivnega prizadevanja je morala potem napeti, da bi odkrila, kaj je tičalo za tem molkom, ki ga ni prekinilo nobeno namigavanje, noben vzdih, noben pogled. Ta hladnokrvnost ji je dajala moč, da se je obvladala tudi sama.

Toda njen mož je umrl.

Gaetani se ni bilo trideset let, ko je ovdovala. Očarljiva in nežna lepota te svetlolaske, njen samozavestni čar, ki se je pa lahko izpremenil v neznost, njena čista aristokracija in njeno premoženje, vse to ji je prineslo celo vrsto priznanj ljubezni, čim je postala vdova. Nihče ni dvomil o tem, da se misli znova poročiti, da bi slednjič uživala radosti življenja, katerih ni mogla imeti ob razsuzdanem in pozneje bolnem možu.

Grofica de Ferneuse je pa zavrnila vse snubače. Zdelo se je, da ima edino strast, hrepenenje in cilj: svojega sina. Herve je bil vedno pri nji in ona ni nikoli zapustila svojega gradu.

Dečka so vzgajali njegova mati in duhovni učitelj v tej Bretagni med šumenjem morja in vetrov, tišino, drevjem in valovi. To je napnilo njegovo dušo

z misticizmom, da je postala uporna, plamteča in zvesta.

Ze od otroških let je ljubil Michelino.

Gospa de Ferneuse je zvedela to šele pozneje.

Tega naj bi se bila ustrašila prav tako kakor se je ustrašila markiza de Valcor, ko je mislila, da je odkrila v slučajno najdenih pismih, da sta Michelina in Herve otroka enega očeta. Gaetana pa ni storila radi strašne nevarnosti radikalnih ukrepov s tem, da bi zbežala s sinom ali vse odkrila, temveč se je zadovoljila s tem, da je s posrednimi sredstvi gasila nežno ljubezen nvsvojega sina. Ta sredstva bi lahko bila učinkovita pri tako močnem materinskem vplivu, kakor je bil njen. To so bili preudarki, migljaji, odpor ali nade. Namen vsega tega je bil odvrti drugam dušo, ki je navadno poslušno hodila za materino dušo. Navadno ljubimkanje bi se bilo s tem ohladilo. Nikakor se pa ni ohladila krepostna in globoka strast, draga mladeničevemu srcu kakor njegovo življenje, kakor njegova sinovska udanost.

Gospa de Ferneuse je spoznala to med svečanostjo, prirejeno v proslavo Michelininega osemnajstega rojstnega dne.

Na proslavo je prišla vsa v skrbeh.

In bil je eden najresnejših pogovorov, kar jih je imela z Renaudom, ko sta de Plesguen in Jose Escaldas skrita za debelom s cigarama v ustih opazovala ta lepi parček, kako se počasi izprehaja, zalit s prameni močnih električnih žarnic.

In vendar se grofica de Ferneuse po čudni taktiki tudi v tem trenutku, ko je šlo za srečo, bodočnost in morda tudi eksistenco njenega sina, ni sklicevala na spomine markiza de Valcora, da bi z njimi ugo-

vila strašno resnico, da sta njuna otroka brat in sestra. Obravnavala je odkrito, z glasom, ki se ji je bilo posrečilo izpremeniti ga, možnost njune poroke in sledila z napeto pozornostjo, bistim očesom in drhtečim srcem vsemu, kar je Renaud povedal z besedami ali z izrazom na svojem obrazu.

Kakšen problem je hotela rešiti ta žena, ta mati? Kaj je čutila, ko je mogla ugotoviti pri markizu de Valcor isti brezčutni in nepojmljivi molk glede na preteklost in formalno odločitev omožiti hčerko z mladim grofom de Ferneuse? In potem ko je slutila to drugo čustvo, nemo že toliko let, komaj odkrito tistega večera, o katerem se pa Gaetana ni motila, — ljubezen tega moža do sebe, komaj zadrževano hrepenenje, tako blizu izbruhu, ljubezen, ki ga je prešinila, drhtečega ob njeni strani?

Ni imela časa, da bi izvajala posledice tega trenutka iz potrpežljivega opazovanja korak za korakom že skozi več let. Ko je prihitela k nji Laurence z gnevom v očeh, z žalitvijo na ustih, da bi jo zapodila iz hiše, čije tajno je ona, Gaetana de Ferneuse, po svojem prepričanju imela v rokah, je napolnila njeno srce težka negotovost. Vzklil markize de Valcor: Michelina, ah, uboga moja hči! In njen vzklil, nanašajoč se na Herveja, ta ubogi otrok — mar to ni bil udarec strele, ki naj bi izpremenil idilo teh dveh nedolžnih otrok v dramo? Renaudova žena je vedela vse. Razbila je to zločinsko zaroko. Pri tem je ravnala v soglasju z Gaetano ali pa je prehitela njene poznejše naklepe. Herve se je torej res moral zahvaliti za življenje človeku, ki ga je imela Gaetana pred seboj. Zaslepljena mati je pustila pod vplivom nesmiselnega privida svojega sina korakati zločinu ali obupu naproti.